

REPUBLIKA SRPSKA
**Agencija za osiguranje Republike Srpske
Banja Luka**

Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
tel/faks: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
**The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka**

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail:kabinet@azors.rs.ba; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

IZVJEŠTAJ
o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj
za period od 01.01.2016. do 31.12.2016. godine

Broj: UO-9/17

Datum: 21.06.2017. godine

Banja Luka, jun 2017. godine

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	4
1. STRUKTURA SEKTORA	6
1.1. Društva za osiguranje	6
1.1.1. Struktura vlasništva	6
1.1.2. Ljudski resursi	7
1.2. Posrednici u osiguranju	7
1.3. Zaštitni fond Republike Srpske	8
1.4. Ovlašćeni aktuari	9
1.5. Ombudsman u osiguranju	9
2. TRŽIŠTE OSIGURANJA	10
2.1. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja	10
2.2. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske	10
2.3. Tržišna struktura i koncentracija	11
2.4. Obračunata premija po društvima za osiguranje	12
2.5. Struktura portfelja	14
3. BILANSNA STRUKTURA	17
3.1. Bilans stanja	17
3.2. Bilans uspjeha	21
3.3. Konsolidovani finansijski izvještaji	25
4. FINANSIJSKI I TEHNIČKI POKAZATELJI STANJA U SEKTORU	26
4.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	26
4.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive	27
4.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve	27
4.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za neživotno osiguranje	28
4.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za životno osiguranje	30
4.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja	31
4.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja	32
4.5. Tehnički rezultat	34
4.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	35
4.7. Pokazatelji rentabilnosti	36
4.8. Ostali pokazatelji poslovanja	36

Tabele

Tabela 1: Društva za osiguranje	6
Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje sa stanjem na dan 31.12.2016. godine	6
Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje	7
Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu	8
Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji	10
Tabela 6: Premija osiguranja ostvarena na tržištu Republike Srpske u periodu 2014–2016. godine ..	10
Tabela 7: Učešće društava za osiguranje i filijala iz FBiH na tržištu Republike Srpske	11
Tabela 8: Učešće društava iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama	12

Tabela 9: Obračunata premija po društvima za osiguranje u periodu 2014–2016. godina.....	13
Tabela 10: Obračunata premija po filijalama društava za osiguranje iz FBiH u periodu 2014–2016. godina.....	14
Tabela 11: Obračunata premija prema vrstama osiguranja.....	14
Tabela 12: Udio obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji	16
Tabela 13: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje.....	17
Tabela 14: Pasiva –ukupno za sva društva za osiguranje	19
Tabela 15: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje	22
Tabela 16: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala	26
Tabela 17: Iznos isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja.....	32
Tabela 18: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja.....	33
Tabela 19: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila.....	34
Tabela 20: Tehnički rezultat društava za osiguranje.....	34
Tabela 21: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio	35
Tabela 22: Pokazatelji rentabilnosti.....	36
Tabela 23: Ostali pokazatelji poslovanja	36

Grafikoni

Grafikon 1: Ukupna premija po društvima za osiguranje (neživotna i životna osiguranja)	13
Grafikon 2: Obračunata premija/kumulativna stopa rasta po godinama.....	15
Grafikon 3: Obračunata premija prema vrstama osiguranja	15
Grafikon 4: Obračunata premija neživotnih osiguranja.....	16
Grafikon 5: Struktura aktive društava za osiguranje.....	18
Grafikon 6: Struktura pasive društava za osiguranje	20
Grafikon 7: Kapital društava za osiguranje.....	21
Grafikon 8: Tehničke rezerve svih društava za osiguranje	27
Grafikon 9: Tehničke rezerve društava za neživotno osiguranje.....	28
Grafikon 10: Pregled obračunatih tehničkih rezervi než. osiguranja po društvima.....	29
Grafikon 11: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.....	29
Grafikon 12: Tehničke rezerve životnog osiguranja.....	30
Grafikon 13: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnog osiguranja po društvima	30
Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja	31
Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije.....	32
Grafikon 16: Isplaćene obaveze iz osiguranja (životna i neživotna osiguranja).....	33

UVODNA RIJEČ

Izveštaj o stanju sektora osiguranja u Republici Srpskoj za 2016. godinu pripremljen je u skladu sa članom 9. Zakona o društvima za osiguranje, a na osnovu analiza godišnjih finansijskih izvještaja, aktuarskih izvještaja, izvještaja nezavisnih revizora o finansijskim izvještajima kao i drugih izvještaja, koje društva za osiguranje u skladu sa propisima, dostavljaju Agenciji za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija).

U izvještajnom periodu, u Republici Srpskoj poslovalo je 14 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj i 11 filijala društava za osiguranje iz FBiH. Pokazatelji koncentracije tržišta ukazuju da je na tržištu osiguranja Republike Srpske prisutna prilično jaka konkurencija. Konkurencija na tržištu neživotnih osiguranja, posmatrano kroz broj učesnika, kontinuirano raste i može uticati na neosnovano smanjenje premije i time posljedično ugroziti stabilnost i funkcionisanje čitavog sektora.

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske dostigla je nivo od 198,1 miliona KM i veća je za 8,4%, u odnosu na prethodnu godinu. Iako je na tržištu Republike Srpske nastavljen trend rasta premije životnog osiguranja, ova premija još nije dostigla učešće od 20% u ukupnoj premiji.

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj ostvarila su premiju od 187,4 miliona KM, uključujući i premiju koju su ostvarili na tržištu FBiH, koja je za 9,4% veća u odnosu na prethodnu godinu. Premija životnih osiguranja porasla je za 14%, a neživotnih za 8,8%.

Neto rezultat perioda, na nivou sektora, je dobitak u iznosu od 14,9 miliona KM, koji je rezultirao stopom povrata na kapital od 11,7%. Ostvaren je pozitivan i tehnički rezultat u iznosu od 94,4 miliona KM, koji je veći je za 9,8% u odnosu na prethodnu godinu. Bilansna suma je povećana za 8,0%, a ukupan bilansni kapital je veći za 9,5% i iznosio je 132,7 miliona KM.

Ukupno obračunate tehničke rezerve veće su za 10,6%, u odnosu na prethodnu godinu, dok su za 27,3% veće u odnosu na premiju obračunatu u ovom izvještajnom periodu. Za razliku od stanja na dan 31.12.2015. godine, kada tri društva za osiguranje nisu imala sredstva za pokriće tehničkih rezervi, na kraju 2016. godine sva društva imaju obezbijeđena sredstva za njihovo pokriće, uz napomenu da jedno društvo nije završilo proces ulaganja tih sredstava.

Na nivou sektora, sa stanjem na dan 31.12.2016. godine, ispunjeni su zahtjevi adekvatnosti kapitala, odnosno bazični kapital društava za osiguranje veći je od garantnog fonda za 56,2%, dok je raspoloživi kapital veći za 42,4% u odnosu na graničnu vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala. Pored toga, sva društva za osiguranje imaju obezbijeđena i dodatna sredstva za očuvanje solventnosti, u vidu pokrića 50% minimalnog garantnog fonda propisanim oblicima, a koja se mogu koristiti isključivo za zaštitu osiguranika, korisnika osiguranja i trećih oštećenih lica.

Ukupno isplaćeni odštetni zahtjevi i naknade u neživotnim osiguranjima društava za sjedištem u Republici Srpskoj iznose 53,7 miliona KM i manji su za 27,7% u odnosu na prethodnu godinu, zbog toga što su u 2015. godini bile isplaćene značajno veće štete od uobičajnih zbog pokrića katastrofalnih šteta prouzrokovanih poplavama iz maja 2014. godine, a čime je privremeno bio narušen trend isplaćenih šteta. Naknade po osnovu životnog osiguranja povećane su za 21,2% u

odnosu na prethodnu godinu i iznosile su 7,6 miliona KM, a što je u skladu sa starosnom strukturom portfelja.

U izvještajnom periodu nije bilo značajnijih oscilacija kod pokazatelja efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz ugovora o osiguranju, te racia šteta i racia troškova. Kombinovani racio je ispod 100, što znači da je premija bila dovoljna za pokriće obaveza iz ugovora o osiguranju i troškova sprovođenja osiguranja.

Sa stanovišta učešća premije u BDP i premije životnog osiguranja u ukupnoj premiji, te iznosa premije po stanovniku, tržište osiguranja se može okarakterisati kao nerazvijeno, odnosno kao tržište sa potencijalom za rast. Dalji razvoj ovog tržišta je limitiran opštim ekonomskim uslovima, ali uz sistemsku podršku i podizanje nivoa znanja stanovništva o ulozi i značaju osiguranja može se značajno doprinijeti zaštiti imovine i lica kroz osiguranje i jačanju investicionog potencijala sektora osiguranja.

Na osnovu svega može se zaključiti da je sektor osiguranja, u 2016. godini, bio stabilan, adekvatno kapitalizovan, da je profitabilnost na zadovoljavajućem nivou, ali i da postoji potencijal za dalji rast tržišta/premije osiguranja.

Direktor,
Slaven Dujaković

Banja Luka, jun 2017. godine

1. STRUKTURA SEKTORA

1.1. Društva za osiguranje

Na tržištu osiguranja Republike Srpske u 2016. godini poslovalo je 14 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, koja su prema djelatnosti osiguranja, sjedištu i stanju većinskog vlasništva na dan 31.12.2016. godine, predstavljena u narednoj tabeli.

Tabela 1: Društva za osiguranje

R.B.	Naziv društva za osiguranje	Sjedište	Većinsko vlasništvo
NEŽIVOTNA OSIGURANJA			
1.	Atos osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	Brčko	domaće
3.	Drina osiguranje A.D.	Milići	domaće
4.	Euros osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
5.	Krajina osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
6.	Mikrofin osiguranje A.D.	Banja Luka	domaće
7.	Nešković osiguranje A.D.	Bijeljina	domaće
8.	Osiguranje Aura A.D.	Banja Luka	domaće
9.	Osiguranje Garant D.D.	Brčko	domaće
10.	"SAS-SuperP OSIGURANjE" A.D.	Bijeljina	domaće
11.	Triglav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
ŽIVOTNA I NEŽIVOTNA OSIGURANJA (KOMPOZITNA DRUŠTVA)			
12.	Grawe osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
13.	Dunav osiguranje A.D.	Banja Luka	strano
14.	Wiener osiguranje A.D.	Banja Luka	strano

Izvor: Centralni registar HOV

Od 14 društava za osiguranje, sa sjedištem u Republici Srpskoj, 11 je obavljalo djelatnost neživotnog osiguranja, a 3 društva za osiguranje su obavljala djelatnost neživotnog i životnog osiguranja.

U 2016. godini na tržištu osiguranja Republike Srpske poslovalo je i 11 filijala društava za osiguranje iz FBiH, dok je 7 društava za osiguranje iz Republike Srpske poslovalo putem filijale u FBiH.

1.1.1. Struktura vlasništva

Prema strukturi vlasništva, sa stanjem na dan 31.12.2016. godine, 9 društava za osiguranje je bilo u većinskom domaćem vlasništvu, dok je 5 društava za osiguranje bilo u većinskom stranom vlasništvu.

Tabela 2: Vlasnička struktura u društvima za osiguranje sa stanjem na dan 31.12.2016. godine

Vlasništvo	Broj društava za osiguranje	Učešće u ukupnom kapitalu	Učešće u ukupnoj aktivni	Učešće u bruto fakturisanom premiji
Većinsko domaće vlasništvo	9	53,8%	42,1%	55,8%
Većinsko strano vlasništvo	5	46,2%	57,9%	44,2%
UKUPNO	14	100%	100%	100%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje i Centralni registar HOV

Udio stranog kapitala u ukupnom kapitalu svih društava za osiguranje je iznosio 46,2%. Na društva za osiguranje sa većinskim stranim kapitalom odnosi se 57,9% ukupne aktive i 44,2% bruto fakturisane premije.

Prema Izveštaju Centralnog registra hartija od vrijednosti - knjizi akcionara, u toku 2016. godine, državni kapital je evidentiran u Osiguranju Aura a.d. Banja Luka u procentu od 38% (prioritetne akcije) i u Krajina osiguranju a.d. Banja Luka u procentu od 34,9%.

1.1.2. Ljudski resursi

Na dan 31.12.2016. godine, u sektoru osiguranja bilo je zaposleno 1.633 radnika, od kojih u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj 1.394 radnika, u filijalama društava za osiguranje iz FBiH 232 radnika i u Zaštitnom fondu Republike Srpske 7 radnika. U sektoru osiguranja rade i posrednici u osiguranju.

Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, za period 2014 - 2016. godine, predstavljeni su u narednoj tabeli.

Tabela 3: Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih u društvima za osiguranje

KVALIFIKACIJA	Stanje na dan 31.12.2014.		Stanje na dan 31.12.2015.		Stanje na dan 31.12.2016.		INDEKS 2016/15
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	
NK	4	0,3	8	0,6	8	0,6	100,0
PK			1	0,1	2	0,1	200,0
NS	1	0,1	0	0,0	0	0,0	
KV	65	5,3	85	5,9	68	4,9	80,0
SSS	647	52,4	752	52,6	709	50,9	94,3
VKV	5	0,4	6	0,4	7	0,5	116,7
VŠS	86	7,0	90	6,3	82	5,9	91,1
VSS	402	32,6	461	32,2	489	35,1	106,1
MR	21	1,7	25	1,7	28	2,0	112,0
DR	3	0,2	2	0,1	1	0,1	50,0
U K U P N O	1.234	100,0	1.430	100,0	1.394	100,0	97,5

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

1.2. Posrednici u osiguranju

Zaključno sa 31.12.2016. godine u Registar posrednika u osiguranju kod Agencije upisano je:

- 164 zastupnika u osiguranju – fizička lica, od čega ih je 33 registrovalo preduzetničke radnje,
- 12 društava za zastupanje u osiguranju (uključujući Pošte Srpske i mikrokreditno društvo) i 5 filijala društava za zastupanje iz FBiH,
- 143 brokera u osiguranju – fizičkih lica,
- 6 brokerskih društava iz Republike Srpske i 3 filijale brokerskih društava iz FBiH.

Na internet stranici Agencije (www.azors.rs.ba) dostupan je aktuelni izvod iz registara posrednika u osiguranju.

U 2016. godini, Agencija je organizovala edukaciju i održala ispitni rok za polaganje stručnog ispita za provjeru stručnog znanja, potrebnog za dobijanje ovlaštenja za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju. Stručni ispit je položio 72 kandidata.

1.3. Zaštitni fond Republike Srpske

Zaštitni fond Republike Srpske (u daljem tekstu: Zaštitni fond) osnovan je Zakonom o obaveznom osiguranju za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti – Prečišćen tekst („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 102/09) kao posebno pravno lice. Nadležnost Zaštitnog fonda propisana je Zakonom o obaveznim osiguranjima u saobraćaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 82/15). Zaštitni fond dužan je da izvršava obavezu naknade štete nastale na teritoriji Republike Srpske trećem oštećenom licu, ako ih prouzrokuje nepoznato vozilo ili vozilo čiji vlasnik nije zaključio ugovor o osiguranju od autoodgovornosti. Pored toga, Zaštitni fond je dužan da izvršava i obavezu isplate naknade oštećenim licima u slučaju da nije zaključen ugovor o obaveznom osiguranju putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, te šteta iz osnova autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu koje nisu mogle biti nadoknađene iz stečajne ili likvidacione mase društva za osiguranje.

Sva društva za osiguranje koja u Republici Srpskoj obavljaju poslove osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja, osim putnika u vazdušnom saobraćaju, obavezno su članovi Zaštitnog fonda i plaćaju doprinos Zaštitnom fondu, srazmjerno ostvarenoj premiji osiguranja od autoodgovornosti i osiguranja putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja u Republici Srpskoj.

Ukupno ostvareni prihodi Zaštitnog fonda u 2016. godini su iznosili 3.429.782 KM i veći su za 12,9%, u poređenju sa prethodnom godinom. Ukupni rashodi iznosili su 3.426.043 KM i veći su za 13,1% u odnosu na prethodnu godinu, usljed povećanja iznosa isplaćenih odštetnih zahtjeva. Zaštitni fond je u 2016. godini ostvario višak prihoda nad rashodima u iznosu od 3.739 KM.

U narednoj tabeli dat je pregled rješavanja i isplate odštetnih zahtjeva u periodu 2014 - 2016. godina, a koji se odnose na štete na licima ili imovini u saobraćajnim nezgodama, iz nadležnosti Zaštitnog fonda.

Tabela 4: Odštetni zahtjevi prema Zaštitnom fondu

Odštetni zahtjevi	31.12.2014.	31.12.2015.	31.12.2016.	Indeks 2016/2015
1. Prijavljeni u tekućem periodu i reaktivirani	429	506	512	101,2
2. Preneseni iz prethodnog perioda	166	136	166	122,1
3. Ukupan broj zahtjeva (1+2)	595	642	678	105,6
4. Odbijeni zahtjevi	70	85	87	102,4
5. Obradeni zahtjevi bez odbijenih	389	391	414	105,9
6. Broj isplaćenih zahtjeva	389	391	414	105,9
7. Iznos isplaćenih zahtjeva KM	1.487.468	1.171.594	1.347.159	115,0

Izvor: Izvještaj Zaštitnog fonda

U odnosu na prethodnu godinu, ukupan broj odštetnih zahtjeva je povećan za 5,6%. Obradeni zahtjevi su veći za 5,9% u odnosu na prethodnu godinu i svi su isplaćeni. Iznos isplaćenih odštetnih zahtjeva je veći u 2016. godini za 15,0%, u odnosu na prethodnu godinu. Prosječna vrijednost isplaćenog odštetnog zahtjeva u 2016. godini iznosila je 3.254 KM i veća je u odnosu na 2015. godinu za 8,6%.

1.4.Ovlašćeni aktuari

U skladu sa međunarodnim standardima za funkcionisanje sektora osiguranja od posebne važnosti je obezbjeđenje adekvatnog broja profesionalno osposobljenih aktuara. Na dan 31.12.2016. godine u Registar ovlašćenih aktuara kod Agencije bilo je upisano 33 lica. Na internet stranici Agencije dostupan je aktuelni izvod iz Registra ovlašćenih aktuara.

1.5.Ombudsman u osiguranju

Agencija se zaštitom potrošača bavila neposredno i preko Ombudsmana u osiguranju. U izvještajnom periodu Kancelarija Ombudsmana zaprimila je 119 predmeta, uglavnom prigovore i pritužbe osiguranika, korisnika naknada iz osiguranja, odnosno trećih oštećenih lica, pri čemu su, kao i u prethodnom periodu, dominirali prigovori na postupke u isplati naknade štete iz osnova osiguranja autoodgovornosti. Detaljniji podaci o aktivnostima u ovom segmentu rada Agencije dati su u Izvještaju o radu Agencije za 2016. godinu.

2. TRŽIŠTE OSIGURANJA

2.1. Pokazatelji razvijenosti tržišta osiguranja

U narednoj tabeli je dat komparativni pregled osnovnih relativnih pokazatelja, vezanih za premiju, kojima se mjeri stepen razvijenosti tržišta osiguranja.

Tabela 5: Premija i makroekonomski pokazatelji

(u USD)¹

Zemlja		Premija/broj stanovnika			Premija/BDP (%)			Životno/Ukupna premija (%)		
		2013.	2014.	2015.	2013.	2014.	2015.	2013.	2014.	2015.
BiH	RS	75,7	81,4	73,2	1,8	2,1	2,0	14,6	15,8	16,7
	FBiH	91,6	96,2	103,2	2,3	2,3	2,3	22,4	24,4	24,8
Austrija		2.604,0	2.680,6	2.261,0	5,3	5,2	5,2	39,0	39,4	38,7
Bugarska		156,0	163,7	149,0	2,1	2,1	2,2	16,2	17,0	17,8
Grčka		476,0	478,0	382,0	2,2	2,2	2,2	40,7	45,2	45,9
Mađarska		354,0	352,5	303,0	2,6	2,5	2,4	55,3	55,9	53,7
Rumunija		124,0	119,0	107,0	1,4	1,2	1,3	22,0	19,3	20,1
Slovenija		1.309,0	1.245,9	1.058,0	5,6	5,0	5,0	29,8	27,6	28,7
Srbija		104,0	111,1	105,0	1,8	1,9	2,0	19,0	21,5	22,4
Turska		166,0	152,7	141,0	1,5	1,5	1,6	14,1	12,8	12,2
Hrvatska		372,0	351,5	299,0	2,7	2,6	2,6	28,0	30,9	33,9
Češka		760,0	721,4	592,0	3,8	3,5	3,2	45,7	45,1	40,7

Izvor: Statistika tržišta osiguranja u BiH, Republički zavod za statistiku RS, SwissRe

Posmatrano u odnosu na zemlje u okruženju, koje imaju sličan nivo ekonomske razvijenosti, učešće premije u BDP je na približno istom nivou. Učešće životnog osiguranja u ukupnoj premiji bilježi stalni rast, ali je i dalje nisko. Premija po stanovniku je niža, kako u odnosu na razvijena tako i u odnosu na tržišta u razvoju, uz napomenu da je ovaj pokazatelj u 2015. godini niži na svim tržištima zbog promjene kursa USD.

2.2. Obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske

U narednoj tabeli daje se pregled ukupno obračunate bruto premije na tržištu Republike Srpske.²

Tabela 6: Premija osiguranja ostvorena na tržištu Republike Srpske u periodu 2014–2016. godine

(u KM)

R.B.	Subjekti na tržištu RS	Obračunata premija na tržištu Republike Srpske						Indeks 2016/2015
		I-XII 2014.		I-XII 2015.		I-XII 2016.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
1.	DRUŠTVA IZ RS	135.141.740	79,0	142.533.340	78,0	155.728.378	78,6	109,3
1.1.	Neživotna osiguranja	120.270.533	70,3	124.977.306	68,4	137.049.768	69,2	109,7
1.2.	Životna osiguranja	14.871.207	8,7	17.556.034	9,6	18.678.610	9,4	106,4
2.	FILIJALE DRUŠTAVA IZ FBiH	35.981.553	21,0	40.221.388	22,0	42.419.590	21,4	105,5

¹ U vrijeme izrade ovog izvještaja nije bila dostupna komparativna statistika za 2016. godinu.

² Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske je obračunata na način da je ukupna premija koja su ostvarila društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, umanjena za premiju koju su ta društva ostvarila u FBiH i uvećana za premiju koju su društva za osiguranje sa sjedištem u FBiH ostvarila u Republici Srpskoj.

R.B.	Subjekti na tržištu RS	Obračunata premija na tržištu Republike Srpske						Indeks 2016/ 2015
		I-XII 2014.		I-XII 2015.		I-XII 2016.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
2.1.	Neživotna osiguranja	23.830.918	13,9	27.231.416	14,9	28.419.093	14,3	104,4
2.2.	Životna osiguranja	12.150.635	7,1	12.989.971	7,1	14.000.498	7,1	107,8
UKUPNO		171.123.293	100,0	182.754.728	100,0	198.147.968	100,0	108,4

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Ukupno obračunata premija na tržištu osiguranja Republike Srpske, u periodu 01.01. do 31.12.2016. godine, iznosila je 198.147.968 KM i veća je odnosu na isti period prethodne godine za 15.393.240 KM ili 8,4%. Premija neživotnog osiguranja je u prosjeku porasla za 8,7%, a životnog osiguranja za 7,0%.

2.3. Tržišna struktura i koncentracija

U narednoj tabeli prikazano je učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava za osiguranje iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske, u periodu od 2014 - 2016. godina.

Tabela 7: Učešće društava za osiguranje i filijala iz FBiH na tržištu Republike Srpske

R.B.	Društvo za osiguranje iz RS / Filijale društava iz FBiH	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske		
		2014.	2015.	2016.
1.	Atos osiguranje A.D.	8,6%	5,0%	6,3%
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	5,8%	5,8%	5,1%
3.	Grawe osiguranje A.D.	7,6%	8,4%	8,1%
4.	Drina osiguranje A.D.	9,1%	10,4%	9,9%
5.	Dunav osiguranje A.D.	9,0%	9,1%	8,9%
6.	Euros osiguranje A.D.			2,9%
7.	Wiener osiguranje A.D.	10,4%	9,5%	10,0%
8.	Krajina osiguranje A.D.	5,7%	5,5%	2,1%
9.	Mikrofin osiguranje A.D.	3,3%	3,4%	3,3%
10.	Nešković osiguranje A.D.	8,2%	8,5%	8,2%
11.	Osiguranje Aura A.D.	3,9%	4,1%	4,4%
12.	Osiguranje Garant A.D.	2,0%	3,2%	3,8%
13.	SAS-SuperP osiguranje A.D.			0,5%
14.	Triglav osiguranje A.D.	5,4%	5,4%	5,0%
15.	Asa osiguranje d.d.	0,0%	1,3%	1,7%
16.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1,0%	1,1%	1,0%
17.	Camelija osiguranje d.d.	0,3%	0,3%	0,4%
18.	Croatia osiguranje d.d.	0,4%	0,7%	1,0%
19.	Euroherc osiguranje d.d.	3,3%	4,0%	3,0%
20.	SARAJEVO osiguranje	3,2%	1,8%	2,1%
21.	Merkur BH osiguranje	4,8%	4,2%	3,7%
22.	Osiguranje "VGT" d.d.	0,4%	0,4%	0,4%

R.B.	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske			
	Društvo za osiguranje iz RS / Filijale društava iz FBiH	2014.	2015.	2016.
23.	UNIQA osiguranje d.d.	4,9%	5,4%	5,6%
24.	Zovko osiguranje d.d.	2,7%	2,7%	2,3%
25.	Triglav osiguranje d.d.	0,0%	0,1%	0,3%
	UKUPNO	100,0%	100,0%	100,0%

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U sljedećem pregledu dat je stepen koncentracije tržišta osiguranja u Republici Srpskoj po peer grupama, iz kojeg se vidi da se, u odnosu na stanje na dan 31.12.2015. godine, broj društava za osiguranje u grupi do 5% povećao, dok se u grupi 10-15% više ne nalazi ni jedno društvo za osiguranje.

Tabela 8: Učešće društava iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama

Učešće	Učešće društava za osiguranje iz Republike Srpske i filijala društava iz FBiH u ukupnoj premiji na tržištu Republike Srpske prema peer grupama					
	2014.		2015.		2016.	
	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje	Ukupno učešće	Broj društava za osiguranje
do 5%	30,2%	14	32,2%	14	37,8%	17
5-10%	59,3%	8	57,5%	8	62,2%	8
10-15%	10,4%	1	10,4%	1	0,0%	0
preko 15%	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Herfindahl Hirschman–ov indeks predstavlja, takođe, mjeru koncentracije tržišta i izračunava se kao zbir kvadrata pojedinačnog učešća svakog društva za osiguranje u odnosu na ostvarenu premiju. Ovaj indeks uzima u obzir relativnu veličinu i raspodjelu društava na tržištu, te ukoliko je tržište monopolističko, postoji i veća tržišna koncentracija, i naravno manja konkurencija. Indeks se povećava ukoliko se smanjuje broj društava učesnika na tržištu, a u isto vrijeme razlika u veličini među njima je sve veća. Ukoliko bi postojalo samo jedno društvo koje se bavi osiguranjem, indeks bi iznosio 10.000 (učešće na tržištu 100%, odnosno indeks je $100 \cdot 100 = 10.000$). U suprotnom slučaju, ukoliko bi bilo mnogo društava sa srazmjerno niskim učešćem, oko 0%, indeks bi bio blizu 0, što bi ukazivalo da na tržištu postoji savršena konkurencija. Ako je Herfindahl Hirschman–ov indeks između 1.000 i 1.800 smatra se da na tržištu postoji umjerena koncentracija. S obzirom da je Herfindahl Hirschman–ov indeks u 2016. godini iznosio 629 poena, može se zaključiti da na tržištu osiguranja Republike Srpske postoji prilično jaka konkurencija.

U tom kontekstu, treba istaći da je prisutan trend smanjenja Herfindahl Hirschman–ovog indeksa, što ukazuje na kontinuirano povećanje konkurencije na ovom tržištu.

2.4. Obračunata premija po društvima za osiguranje

Ukupno obračunata premija, u periodu 01.01. do 31.12.2016. godine, koju su ostvarila društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj, uključujući i premiju koju su ova društva za osiguranje ostvarila na tržištu osiguranja FBiH, iznosila je 187.393.485 KM (od čega 31.665.107 KM u FBiH, a

155.728.378 KM u Republici Srpskoj). U odnosu na isti period prethodne godine, obračunata premija je veća za 16.069.976 KM ili 9,4%.

U narednoj tabeli prikazan je pregled obračunate premije po društvima za osiguranje.

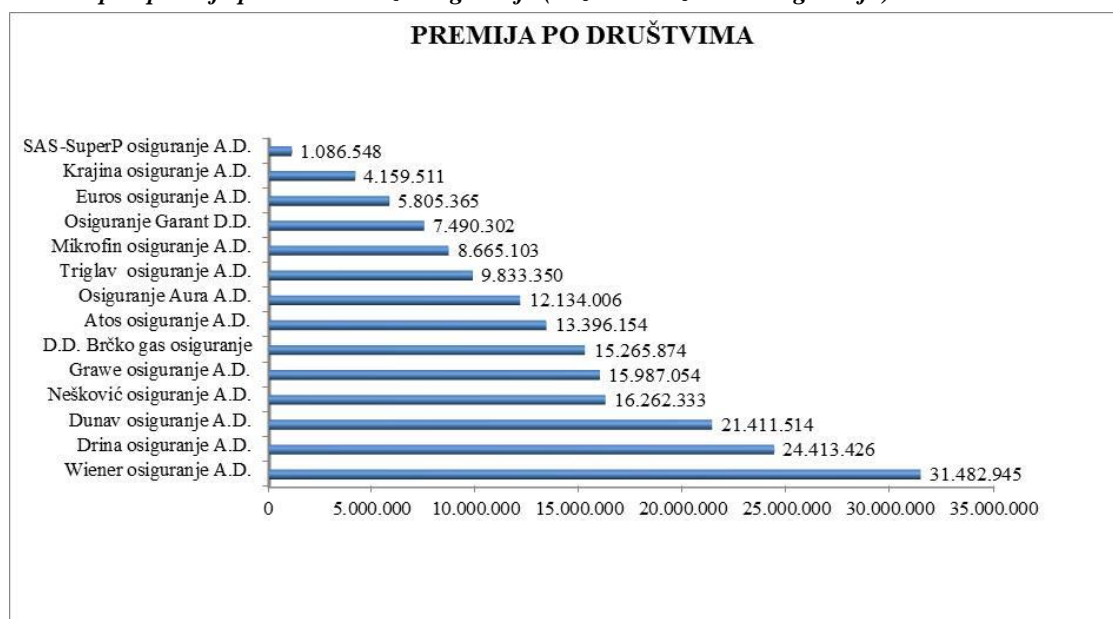
Tabela 9: *Obračunata premija po društvima za osiguranje u periodu 2014–2016. godina*

(u KM)

R.B.	NAZIV DRUŠTVA U RS	Obračunata premija						Indeks 2016/ 2015
		2014.		2015.		2016.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Atos osiguranje A.D.	15.356.845	9,9	9.501.718	5,5	13.396.154	7,1	141,0
2.	D.D. Brčko gas osiguranje	14.004.946	9,0	15.162.815	8,9	15.265.874	8,1	100,7
3.	Grawe osiguranje A.D.	13.033	0,0	23.932	0,0	16.954	0,0	70,8
4.	Drina osiguranje A.D.	19.076.537	12,2	23.296.826	13,6	24.413.426	13,0	104,8
5.	Dunav osiguranje A.D.	15.999.612	10,3	18.013.284	10,5	20.696.765	11,0	114,9
6.	Euros osiguranje A.D.					5.805.365	3,1	
7.	Wiener osiguranje A.D.	25.662.912	16,5	29.337.981	17,1	27.301.980	14,6	93,1
8.	Krajina osiguranje A.D.	9.710.231	6,2	9.970.714	5,8	4.159.511	2,2	41,7
9.	Mikrofin osiguranje A.D.	6.514.275	4,2	7.727.164	4,5	8.665.103	4,6	112,1
10.	Nešković osiguranje A.D.	14.017.231	9,0	15.445.117	9,0	16.262.333	8,7	105,3
11.	Osiguranje Aura A.D.	7.544.864	4,8	8.959.663	5,2	12.134.006	6,5	135,4
12.	Osiguranje Garant D.D.	3.346.557	2,1	5.759.151	3,4	7.490.302	4,0	130,1
13.	SAS-SuperP osiguranje A.D.					1.086.548	0,6	
14.	Triglav osiguranje A.D.	9.300.477	6,0	9.829.668	5,7	9.833.350	5,2	100,0
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	140.547.520	90,2	153.028.033	89,3	166.527.671	88,9	108,8
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Grawe osiguranje A.D.	13.006.048	8,4	15.238.494	8,9	15.970.100	8,5	104,8
2.	Dunav osiguranje A.D.	700.797	0,4	736.624	0,4	714.749	0,4	97,0
3.	Wiener osiguranje A.D.	1.498.483	1,0	2.320.358	1,4	4.180.965	2,2	180,2
	UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	15.205.328	9,8	18.295.476	10,7	20.865.814	11,1	114,0
	UKUPNA PREMIJA	155.752.848	100,0	171.323.509	100,0	187.393.485	100,0	109,4

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Grafikon 1: *Ukupna premija po društvima za osiguranje (neživotna i životna osiguranja)*

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U 2016. godini, u odnosu na prethodnu godinu, kod neživotnih osiguranja tri društva za osiguranje ostvarila su manju premiju, dok je kod životnih osiguranja jedno društvo za osiguranje ostvarilo manju premiju.

U premiji ostvarenoj na tržištu osiguranja Republike Srpske učestvuju i filijale društava za osiguranje iz FBiH, i to u iznosu od 42.419.590 KM, što predstavlja 21,4% u odnosu na ukupnu premiju.

U narednoj tabeli prikazan je pregled obračunate premije, po filijalama društava iz FBiH, na tržištu osiguranja u Republici Srpskoj, u periodu 2014 - 2016. godine.

Tabela 10: Obračunata premija po filijalama društava za osiguranje iz FBiH u periodu 2014–2016. godina

(u KM)

R.B.	Filijale društava za osiguranje iz FBiH koje posluju u RS	Obračunata premija						Indeks 2016/2015
		2014.		2015.		2016.		
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
NEŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Asa osiguranje d.d.	16.201	0,0	2.385.776	5,9	3.329.131	7,8	139,5
2.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1.670.142	4,6	1.876.177	4,7	1.925.659	4,5	102,6
3.	Camelija osiguranje d.d.	546.587	1,5	612.088	1,5	701.618	1,7	114,6
4.	Croatia osiguranje d.d.	653.364	1,8	1.159.739	2,9	1.814.208	4,3	156,4
5.	Euroherc osiguranje d.d.	5.585.874	15,5	7.247.652	18,0	5.857.642	13,8	80,8
6.	SARAJEVO osiguranje	5.537.645	15,4	3.309.403	8,2	4.182.596	9,9	126,4
7.	Merkur BH osiguranje	198.001	0,6	217.909	0,5	261.350	0,6	119,9
8.	Osiguranje "VGT" d.d.	649.472	1,8	648.646	1,6	818.691	1,9	126,2
9.	UNIQA osiguranje d.d.	4.401.618	12,2	4.758.278	11,8	5.037.833	11,9	105,9
10.	Zovko osiguranje d.d.	4.572.014	12,7	5.015.747	12,5	4.490.365	10,6	89,5
	UKUPNO NEŽIVOTNA	23.830.918	66,2	27.231.416	67,7	28.419.093	67,0	104,4
ŽIVOTNA OSIGURANJA								
1.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.			80.029	0,2	122.154	0,3	152,6
2.	Croatia osiguranje d.d.	75.611	0,2	85.885	0,2	137.721	0,3	160,4
3.	Merkur BH osiguranje d.d.	8.020.263	22,3	7.483.182	18,6	7.049.493	16,6	94,2
4.	UNIQA osiguranje d.d.	4.040.648	11,2	5.138.811	12,8	6.129.961	14,5	119,3
5.	Triglav osiguranje d.d.	14.114	0,0	202.064	0,5	561.168	1,3	277,7
	UKUPNO ŽIVOTNA	12.150.635	33,8	12.989.971	32,3	14.000.497	33,0	107,8
	UKUPNA PREMIJA	35.981.553	100,0	40.221.388	100,0	42.419.590	100,0	105,5

Izvor: Izvještaji filijala društava za osiguranje

U nastavku ovog izvještaja korišćiće se isključivo podaci i pokazatelji društava za osiguranje iz Republike Srpske, a koji proizilaze iz poslovanja društava i u Republici Srpskoj i u FBiH.

2.5.Struktura portfelja

U sljedećoj tabeli je predstavljena struktura obračunate premije društava za osiguranje prema vrstama osiguranja, u periodu 2014 - 2016. godina, s tim da se kategorija „ostalo” odnosi na 13 grupa neživotnih osiguranja, koje u ukupnoj premiji pojedinačno učestvuju ispod jednog procenta.

Tabela 11: Obračunata premija prema vrstama osiguranja

(u KM)

Vrsta osiguranja	2014.		2015.		2016.		Indeks 2016/15
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Osiguranje nezgode	9.797.621	6,3	11.199.875	6,5	11.797.295	6,3	105,3
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih	10.090.636	6,5	9.821.394	5,7	10.077.750	5,4	102,6
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	7.206.001	4,6	6.507.093	3,8	6.320.524	3,4	97,1

Vrsta osiguranja	2014.		2015.		2016.		Indeks 2016/15
	Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	
Osiguranje ostalih šteta na imovini	10.300.674	6,6	12.776.740	7,5	11.601.584	6,2	90,8
Osiguranje od odgovornosti za m/v	99.632.267	64,0	109.042.261	63,6	122.546.888	65,4	112,4
Ostalo	3.520.322	2,3	3.680.671	2,1	4.183.629	2,2	113,7
Ukupno neživotna osiguranja	140.547.520	90,2	153.028.033	89,3	166.527.671	88,9	108,8
Životno osiguranje	15.205.327	9,8	18.295.476	10,7	20.865.814	11,1	114,0
UKUPNO	155.752.848	100,0	171.323.509	100,0	187.393.485	100,0	109,4

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Od ukupno obračunate premije, u 2016. godini, na premiju neživotnog osiguranja odnosilo se 166.527.671 KM ili 88,9%, dok je obračunata premija životnog osiguranja iznosila 20.865.814 KM ili 11,1%. U odnosu na prethodnu godinu, obračunata premija neživotnih osiguranja je porasla za 8,8%, dok je premija životnih osiguranja porasla za 14,0%. Premija osiguranja od odgovornosti za motorna vozila ima dominantno učešće u ukupno obračunatoj premiji.

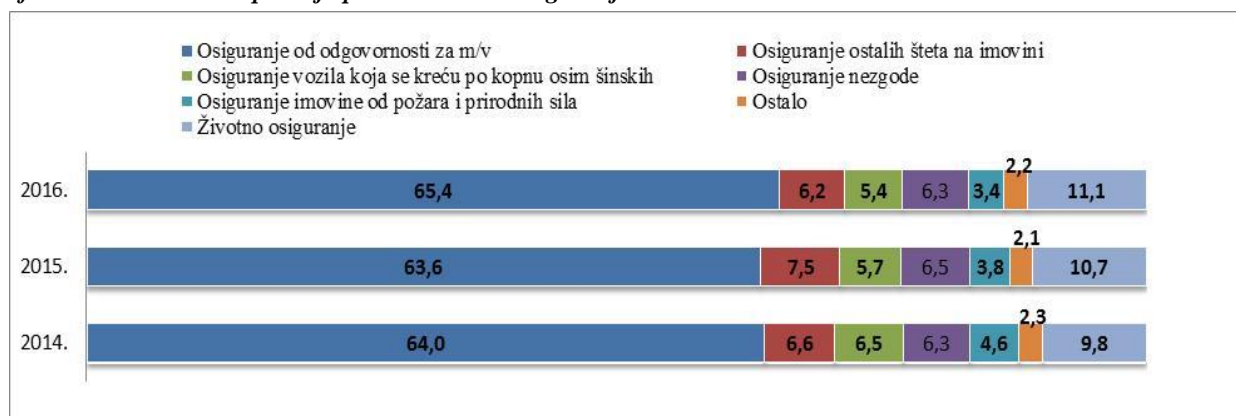
U nastavku se daje niz grafičkih ilustracija obračunate premije.

Grafikon 2: Obračunata premija/kumulativna stopa rasta po godinama

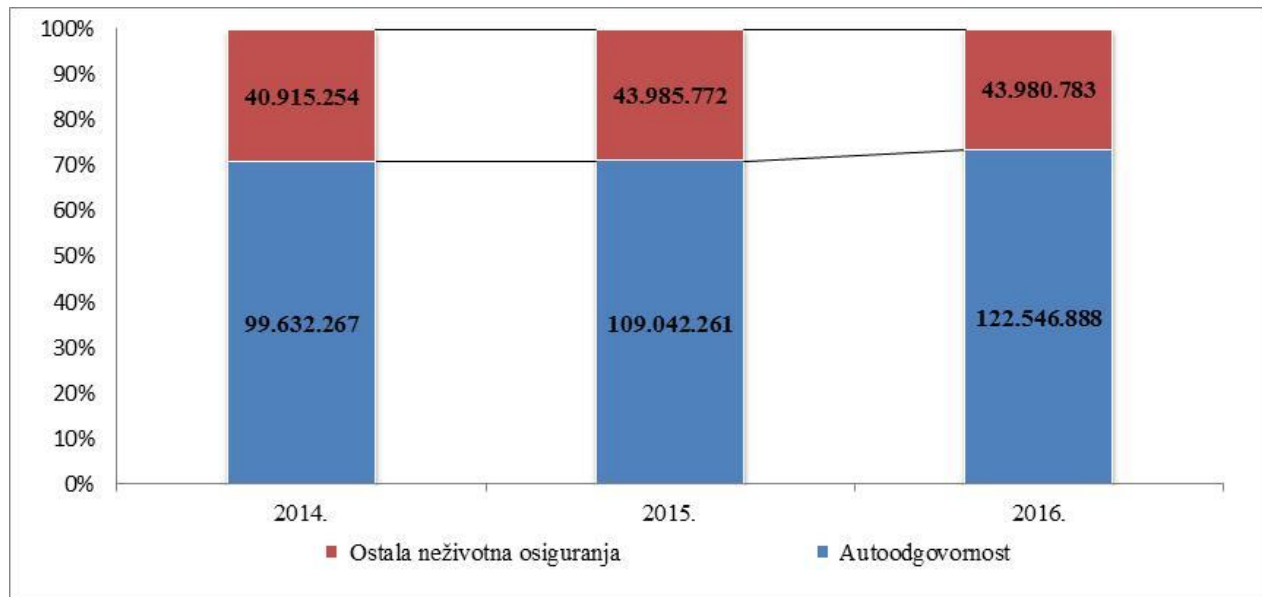
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Grafikon 3: Obračunata premija prema vrstama osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Grafikon 4: Obračunata premija neživotnih osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U narednoj tabeli dati su podaci o učešću obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji za prethodne tri godine.

Tabela 12: Udio obaveznog i neobaveznog osiguranja u ukupno obračunatoj premiji

Vrsta osiguranja	2014.	%	2015.	%	2016.	%	Indeks 2016/15
Obavezno	109.440.514	70,3	120.247.934	70,2	134.351.059	71,7	111,7
Neobavezno	46.312.333	29,7	51.075.576	29,8	53.042.426	28,3	103,9
UKUPNO	155.752.848	100,0	171.323.509	100,0	187.393.485	100,0	109,4

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U posmatranom periodu, nije bilo značajnijih promjena učešća premije obaveznih i premije neobaveznih osiguranja u strukturi ukupne premije.

3. BILANSNA STRUKTURA

Na osnovu dostavljenih revidiranih finansijskih izvještaja društava za osiguranje za 2016. godinu, u nastavku se daje uporedni prikaz i analiza osnovnih bilansnih pozicija za 2015. i 2016. godinu.

3.1. Bilans stanja

U sljedećoj tabeli se daje skraćena šema aktive zbirnog bilansa stanja za sva društva za osiguranje.

Tabela 13: Aktiva – ukupno za sva društva za osiguranje

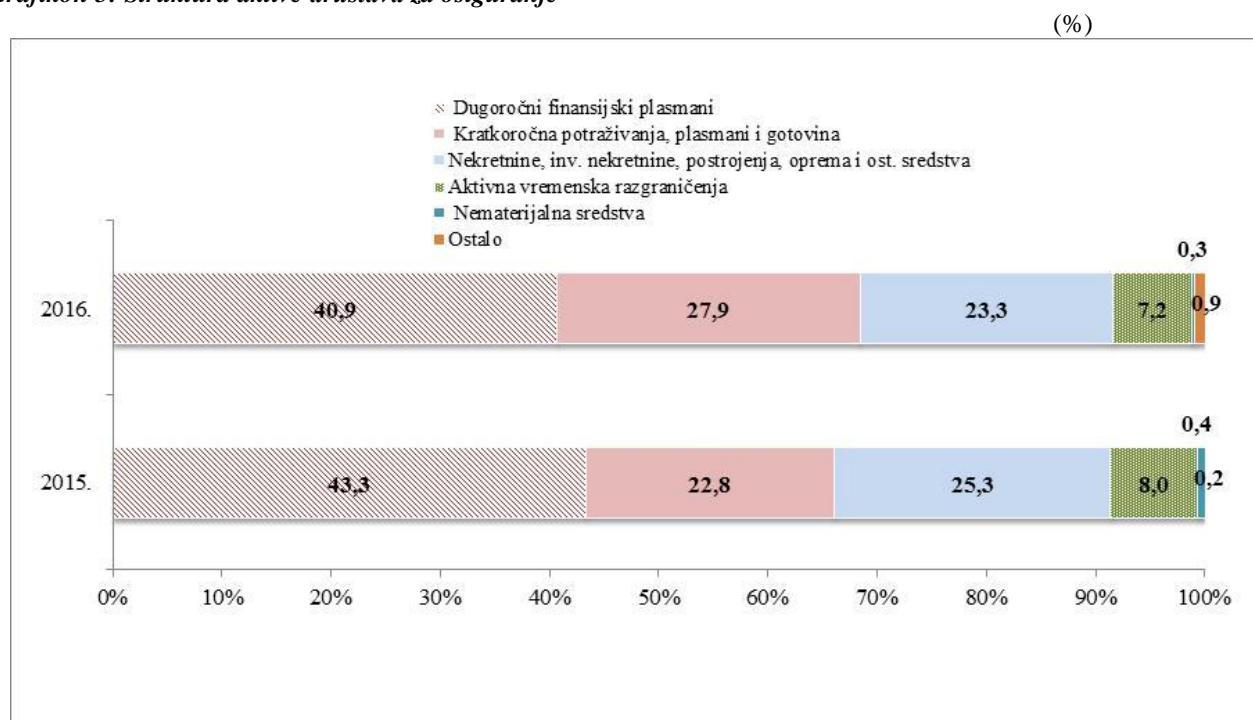
A K T I V A	31.12.2015. godina		31.12.2016. godina		Indeks 2016/15
	Iznos	%	Iznos	%	
A. STALNA IMOVINA(I+II+III+IV+V)	255.454.567	69,2	259.214.863	64,7	101,5
I Nematerijalna sredstva	1.581.549	0,4	1.368.854	0,3	86,6
II Nekretnine, investicione nekretnine, postrojenja, oprema i ostala sredstva (1+2+3)	93.445.331	25,3	93.347.941	23,3	99,9
1. Zemljište, građevinski objekti, postrojenja i oprema	34.586.046	9,4	34.084.773	8,5	98,6
2. Investicione nekretnine	54.382.210	14,7	56.134.970	14,0	103,2
3. Osnovna sredstva u pripremi i ostala osnovna sredstva	4.477.076	1,2	3.128.197	0,8	69,9
III Dugoročni finansijski plasmani (1+2)	160.130.804	43,3	163.956.114	40,9	102,4
1. Učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica	1.899.253	0,5	2.199.255	0,5	115,8
2. Dugoročni finansijski plasmani matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima, dugoročni finansijski plasmani u zemlji i inostranstvu, finansijska sredstva koja se drže do roka dospeljeća, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i ostali dugoročni finansijski plasmani	158.231.551	42,8	161.756.859	40,4	102,2
IV Ostala dugoročna sredstva		0,0	487.306	0,1	
V Odložena poreska sredstva	296.882	0,1	54.649	0,0	18,4
B. TEKUĆA IMOVINA (I+II+III+IV)	113.949.805	30,8	141.212.611	35,3	123,9
I Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji	340.098	0,1	517.298	0,1	152,1
II Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	84.048.927	22,8	111.630.545	27,9	132,8
1. Potraživanja po osnovu premije, učešća u naknadi šteta i ostali kupci	10.673.399	2,9	10.893.940	2,7	102,1
2. Potraživanja iz specifičnih poslova i ostala potraživanja	8.956.977	2,4	8.824.924	2,2	98,5
3. Kratkoročni finansijski plasmani	42.524.349	11,5	65.554.135	16,4	154,2
4. Gotovina	21.894.202	5,9	26.357.545	6,6	120,4
III Aktivna vremenska razgraničenja	29.457.435	8,0	28.878.822	7,2	98,0
IV - Odložena poreska sredstva	103.345	0,0	185.947	0,0	179,9
POSLOVNA AKTIVA (A+B)	369.404.371	100,0	400.427.475	100,0	108,4
VANBILANSNA AKTIVA	6.787.697		5.784.262		85,2
UKUPNA AKTIVA	376.192.069		406.211.737		108,0

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje

Vrijednost poslovne aktive i pasive društava za osiguranje u Republici Srpskoj, sa stanjem na dan 31.12.2016. godine, iznosila je 400.427.475 KM i u odnosu na stanje na dan 31.12.2015. godine veća je za 8,4%.

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura aktive za 2015. i 2016. godinu.

Grafikon 5: Struktura aktive društava za osiguranje

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje

Strukturu poslovne aktive čine stalna imovina sa učešćem od 64,7% i tekuća imovina sa učešćem od 35,3%, pri čemu je, u odnosu na prethodnu godinu, smanjeno učešće stalne imovine sa 69,2% na 64,7%, a povećano učešće tekuće imovine sa 30,8% na 35,3%. U odnosu na prethodnu godinu, došlo je do povećanja nominalne vrijednosti stalne imovine za 1,5% i tekuće imovine za 23,9%.

Porast stalne imovine rezultat je rasta investicionih nekretnina za 3,2%, i dugoročnih finansijskih plasmana za 2,4%. Osnovna sredstva u pripremi i ostala osnovna sredstva su smanjena, što je dijelom uticalo na povećanje investicionih nekretnina.

U okviru dugoročnih finansijskih plasmana, povećano je učešće u kapitalu zavisnih, pridruženih i ostalih pravnih lica za 15,8%, koje se odnosi na ulaganje jednog društva za osiguranje u osnivanje mikrokreditnog društva. Međutim, ovo povećanje nije materijalno značajno, jer je učešće ove stavke u poslovnoj aktivi tek 0,5%. Ostale promjene kod dugoročnih finansijskih plasmana u skladu su sa promjenama u strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi i 50% minimalnog garantnog fonda, a u okviru kojih je došlo do povećanja ulaganja u finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (obveznice) i smanjenje ulaganja u oročene depozite.

Ostale stavke, u okviru pozicije stalna imovina, nemaju značajno učešće u poslovnoj aktivi i njihove promjene ne utiču na sposobnost izmirenja obaveza iz ugovora o osiguranju.

U okviru tekuće imovine, nominalno posmatrano, najveći rast je zabilježen kod stavke kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina, a u okviru koje su povećani kratkoročni finansijski plasmani u zemlji za dva puta, te gotovina za 20,4%. Ovaj rast proizilazi iz rasta obračunatih tehničkih rezervi i promjena u strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi i 50% minimalnog garantnog fonda. Zalihe, stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji povećane su za 52,1%, a odložena poreska sredstva za 79,9%. Kako je zajedničko učešće ovih stavki u poslovnoj aktivi tek 0,1%, ovaj rast nije materijalno značajan.

Vanbilansna aktiva, odnosno pasiva, je smanjenja u odnosu na prethodnu godinu za 14,8% usljed smanjenja potencijalnih obaveza po osnovu datih garancija za obezbjeđenje izvršenja obaveza trećih lica kod tri društva za osiguranje. Dio ove pozicije odnosi se na državnu imovinu (građevinske objekte koje koristi društvo za osiguranje Wiener osiguranje a.d) i na otpisana potraživanja jednog društva za osiguranje, gdje nije bilo značajnijih promjena.

U narednom pregledu dat je uporedni prikaz agregatnih pozicija pasive Bilansa stanja na nivou sektora za 2015. i 2016. godinu.

Tabela 14: Pasiva –ukupno za sva društva za osiguranje

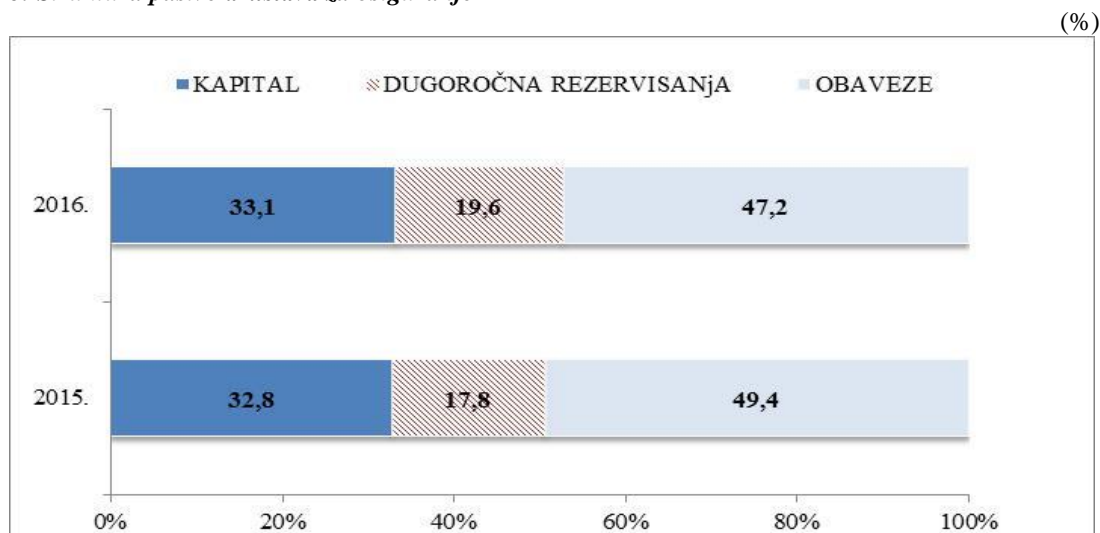
(u KM)

PASIVA	31.12.2015. godina		31.12.2016. godina		Indeks 2016/15
	Iznos	%	Iznos	%	
A. KAPITAL	121.169.673	32,8	132.711.391	33,1	109,5
1. Osnovni kapital	92.788.292	25,1	105.741.092	26,4	114,0
2. Emisiona premija	3.185.645	0,9	3.185.700	0,8	100,0
3. Emisioni gubitak	4.077.327	1,1	4.073.025	1,0	99,9
4. Rezerve iz dobitka	5.685.024	1,5	5.961.666	1,5	104,9
5. Revalorizacione rezerve	3.918.128	1,1	3.829.035	1,0	97,7
6. Nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	4.540.975	1,2	3.237.694	0,8	71,3
7. Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	1.500.464	0,4	1.604.785	0,4	107,0
8. Neraspoređeni dobitak (9+10)	25.694.184	7,0	28.660.159	7,2	111,5
9. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	4.478.860	1,2	5.850.973	1,5	130,6
10. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	21.215.324	5,7	22.809.186	5,7	107,5
11. Gubitak do visine kapitala (12+13)	9.064.784	2,5	12.226.145	3,1	134,9
12. Gubitak ranijih godina	3.731.794	1,0	4.309.320	1,1	115,5
13. Gubitak tekuće godine	5.332.990	1,4	7.916.825	2,0	148,5
B. DUGOROČNA REZERVISANJA	65.642.237	17,8	78.578.911	19,6	119,7
V. OBAVEZE (1+2)	182.592.461	49,4	189.137.173	47,2	103,6
1. Dugoročne obaveze	4.933.656	1,3	48.133	0,0	1,0
2. Kratkoročne obaveze i PVR	177.658.805	48,1	189.089.040	47,2	106,4
2.1. Prenosna premija ŽO	4.834.996	1,3	4.972.987	1,2	102,9
2.2. Prenosna premija NŽO	82.853.206	22,4	91.828.622	22,9	110,8
2.3. Rezervisane štete ŽO	1.003.593	0,3	584.495	0,1	58,2
2.4. Rezervisane štete NŽO	62.304.736	16,9	64.683.352	16,2	103,8
2.5. Druga pasivna vremenska razgraničenja	6.705.930	1,8	4.371.574	1,1	65,2
2.6. Ostale kratkoročne obaveze	19.956.344	5,4	22.648.009	5,7	113,5
G. POSLOVNA PASIVA	369.404.371	100,0%	400.427.475	100,0%	108,4
D. VANBILANSNA PASIVA	6.787.697		5.784.262		85,2
Đ. UKUPNA PASIVA	376.192.069		406.211.737		108,0

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje

U narednom grafičkom prikazu predstavljena je struktura pasive za 2015. i 2016. godinu.

Grafikon 6: Struktura pasive društava za osiguranje

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje

Strukturu poslovne pasive, sa stanjem na dan 31.12.2016. godine, čine obaveze 47,2%, kapital 33,1% i dugoročna rezervisanja 19,6%. Treba istaći da, u strukturi poslovne pasive tehničke rezerve životnih i neživotnih osiguranja učestvuju sa 40,5%, matematička rezerva i rezervisanja za učešće u dobitku kod životnih osiguranja sa 18,8% i kapital sa 33,1%, odnosno da ove pozicije učestvuju ukupno sa 92,4% u poslovnoj pasivi. Učešće ovih pozicija i njihov međusobni odnos u skladu je sa osnovnom djelatnosti i strukturom portfelja društava za osiguranje iz Republike Srpske.

Na poziciji kapital zabilježen je rast od 9,5%, u odnosu na prethodnu godinu, u okviru koje je povećan osnovni kapital za 14% kao rezultat porasta akcijskog kapitala. Akcijski kapital je povećan zbog osnivanja dva nova društva za osiguranje i emisija akcija kod četiri društva za osiguranje. Rezerve iz dobitka su povećane za 4,9%. Pozicija neraspoređeni dobitak ranijih godina povećana je za 30,6%, dok je pozicija neraspoređeni dobitak tekuće godine povećana za 7,5%.

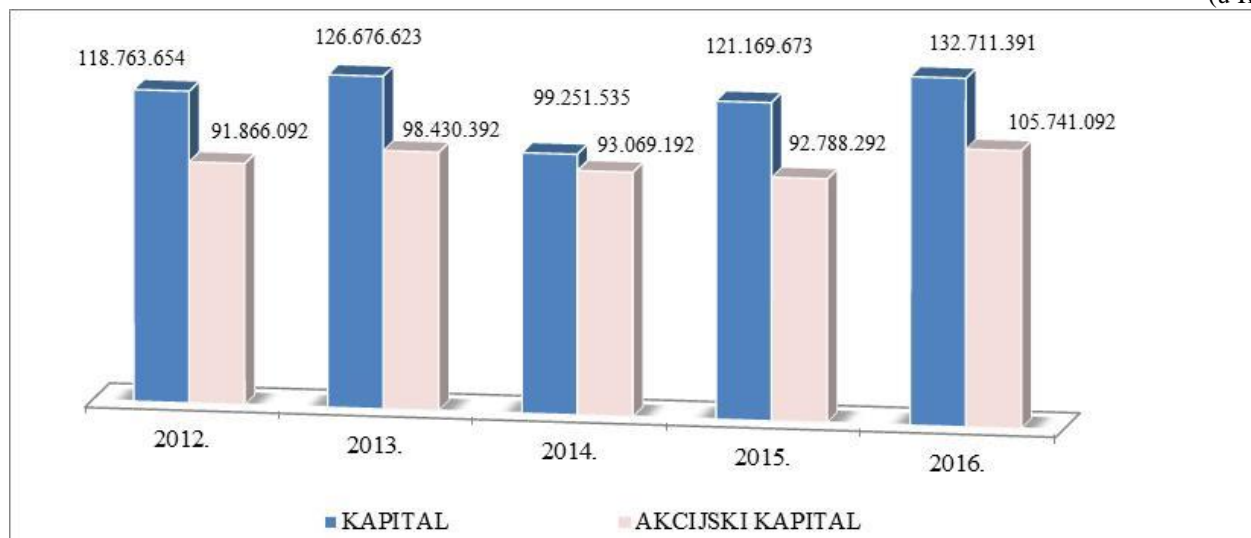
Nerealizovani dobitci po osnovu usklađivanja vrijednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju (portfelj hartija od vrijednosti, prvenstveno obveznica) smanjeni su za 28,7%, dok su nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju povećani za 7,0%. Treba istaći da je učešće pozicija nerealizovani dobitci/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, u poslovnoj pasivi, pojedinačno posmatrano, ispod 1%.

Gubitak tekuće godine povećan je za 48,5% u odnosu na prethodnu godinu, a ostvarila su ga četiri društva za osiguranje. Gubitak ranijih godina povećan je za 15,5% u odnosu na prethodnu godinu, jer je jedno društvo za osiguranje izvršilo korekciju finansijskih izvještaja za 2015. godinu primjenom Međunarodnog računovodstvenog standarda 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. Promjene u okviru stavki gubitak tekuće godine i gubitak prethodnih godina biće detaljnije objašnjene u nastavku ovog izvještaja.

U nastavku se daje pregled kretanja kapitala za period 2012 - 2016. godine:

Grafikon 7: Kapital društava za osiguranje

(u KM)

Izvor: Bilansi stanja društava za osiguranje

Na poziciji dugoročna rezervisanja zabilježen je porast od 19,7%, u odnosu na prethodnu godinu. U okviru ove pozicije došlo je do porasta matematičke rezerve za 19,7% i rezerve za učešće u dobitku životnih osiguranja za 10,6%, a što je u skladu sa starosnom strukturom portfelja životnog osiguranja i predstavlja nastavak pozitivnog trenda. Matematička rezerva i rezervisanja za učešće u dobitku životnih osiguranja čine 95,9% dugoročnih rezervisanja. Povećana su i rezervisanja za sudske sporove u toku i ostala dugoročna rezervisanja za 43,5% , a što je rezultat značajnijeg povećanja rezervisanja po osnovu izvršne sudske presude kod jednog društva za osiguranja, koja nije proizašla iz poslova osiguranja.

Ukupne obaveze u odnosu na prošlu godinu povećane su za 3,6%. Kratkoročne obaveze i pasivna vremenska razgraničenja su povećane za 6,4%, a dugoročne smanjene za 99,0%. Dugoročne obaveze su smanjene usljed otplate dijela dugoročnog kredita i prenosa dijela kredita koji dopijeva u roku od godinu dana na stavku ostale kratkoročne obaveze u skladu sa računovodstvenim propisima. Pored toga, značajniji uticaj na povećanje kratkoročnih obaveze imale su stavke prenosne premije kod životnih i neživotnih osiguranja, kao i rezervisanja za štete neživotnih osiguranja. Na poziciji rezervisanja za štete životnih osiguranja došlo do smanjenja od 41,8%, a što je u skladu sa porastom iznosa isplaćenih šteta po osnovu ugovora o životnom osiguranju, pri čemu se ističe da ova stavka u poslovnoj pasivi učestvuje tek sa 0,1%. Na smanjenje stavke druga pasivna vremenska razgraničenja značajno je uticalo netiranje internih odnosa kod jednog kompozitnog društva za osiguranje, a u skladu sa propisima o računovodstvu.

3.2. Bilans uspjeha

U narednoj tabeli dat je uporedni pregled stavki Bilansa uspjeha za sva društva za osiguranje za 2015. i 2016. godinu.

Tabela 15: Bilans uspjeha – ukupno za sva društva za osiguranje

(u KM)

P O Z I C I J A	2015.	%	2016.	%	Indeks 2016/15
	Iznos		Iznos		
A. POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
I - Poslovni prihodi (1+2+3+4+5+6)	215.543.653	92,8	200.267.803	93,2	92,9
1. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja	18.343.265		21.833.725		119,0
2. Prihodi od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija neživotnih osiguranja	144.980.108		158.000.413		109,0
3. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja	34.112.767		7.087.315		20,8
4. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	6.431.110		4.179.563		65,0
5. Prihodi od povrata poreskih i drugih dažbina i prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl.	381.610		247.386		64,8
6. Drugi poslovni prihodi	11.294.793		8.919.401		79,0
II - Poslovni rashodi (1+2)	200.951.128	94,0	185.439.679	93,7	92,3
1. Funkcionalni rashodi (1.1.+1.2.+1.3.)	127.259.819		106.779.960		83,9
1.1. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose	13.074.054		16.009.408		122,5
1.2. Naknade šteta, ugovoreni iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja	7.469.578		8.582.198		114,9
1.3. Naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja	106.716.187		82.188.354		77,0
2. Troškovi sprovođenja osiguranja	73.691.309		78.659.719		106,7
III - Poslovni dobitak/gubitak (I-II)	14.592.525		14.828.124		101,6
B. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
I - Finansijski prihodi	9.682.522	4,2	10.260.808	4,8	106,0
II - Finansijski rashodi	861.198	0,4	771.186	0,4	89,5
III - Finansijski dobitak/gubitak (I-II)	8.821.324		9.489.622		107,6
AB - Dobitak/gubitak redovne aktivnosti (AIII+BIII)	23.413.849		24.317.746		103,9
V. OSTALI PRIHODI I RASHODI					
I - Ostali prihodi	4.843.470	2,1	3.688.197	1,7	76,1
II - Ostali rashodi	10.200.498	4,8	9.824.540	5,0	96,3
III - Dobitak/gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (I-II)	-5.357.028		-6.136.343		114,5
G. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE					
I - Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	981.425	0,4	286.055	0,1	29,1
II - Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	579.316	0,3	950.936	0,5	164,1
III - Dobitak/gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine (I-II)	402.109		-664.881		
D. PRIHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANLIJH GODINA					
D I- RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANLIJH GODINA	14.287	0,0	245.546	0,1	1718,7
D I- RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKE GREŠAKA IZ RANLIJH GODINA	80.118	0,0	120.385	0,1	150,3
D. DOBITAK /GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AB+VIII+GIII+D-D1)	18.393.099		17.641.683		95,9
E. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT Poreski rashodi perioda					
Ž - ODLOŽENI PORESKI RASHODI PERIODA	187.749	0,1	248.807	0,1	132,5
Z. NETO DOBITAK /NETO GUBITAK PERIODA (D-E-Ž)=(Z 1-Z 2)					
1. Neto dobitak tekuće godine	21.265.914		22.808.920		107,3
2. Neto gubitak tekuće godine	5.447.023		7.916.825		145,3
I. OSTALI DOBICI I GUBICI U PERIODU					
I - Dobici utvrđeni direktno u kapitalu	1.140.955	0,5	52.567	0,0	4,6
II - Gubici utvrđeni direktno u kapitalu	963.656	0,5	505.566	0,3	52,5
III - Porez na dobitak koji se odnosi na ostale dobitke i gubitke	16.064		36.287	0,0	225,9
J. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Z+II-III+III)	16.012.254		14.475.384		90,4

P O Z I C I J A	2015.	%	2016.	%	Indeks 2016/15
	Iznos		Iznos		
K. UKUPNI PRIHODI I DOBICI (AI+BI+VI+GI+D+II)	232.206.312	100,0	214.800.976	100,0	92,5
L. UKUPNI RASHODI I GUBICI (AII+BII+VII+GII+DI+III+IIII+Ž)	213.807.599	100,0	197.824.812	100,0	92,5
Lj.UKUPAN BRUTO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (K-L)	18.398.713		16.976.164		92,3
M. TEKUĆI I ODLOŽENI POREZ NA DOBIT (E)	2.386.459		2.500.780		104,8
N. UKUPAN NETO REZULTAT U OBRAČUNSKOM PERIODU (Lj-M)=J	16.012.254		14.475.384		90,4

Izvori: finansijski izvještaji društava

Ukupni prihodi, uključujući i dobitke utvrđene direktno u kapitalu u 2016. godini iznosili su 214.800.976 KM i manji su u odnosu na prethodnu godinu za 7,5%.

Poslovni prihodi društava za osiguranje u 2016. godini čine 93,2% ukupnih prihoda i iznosili su 200.267.803 KM i manji su za 7,1% u odnosu na prethodnu godinu. U okviru poslovnih prihoda došlo je do povećanja prihoda od premije i provizije osiguranja, saosiguranja, reosiguranja i retrocesija životnih osiguranja za 19,0% i neživotnih osiguranja za 9,0%. Prihodi po osnovu učešća saosiguranja i reosiguranja i retrocesija u naknadi šteta neživotnih osiguranja smanjeni su za 79,2% u odnosu na prethodnu godinu, jer su u 2015. godini bile isplaćene značajno veće štete od strane reosiguravača od uobičajnih zbog pokrića katastrofalnih šteta prouzrokovanih poplavama iz maja 2014. godine. Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja, drugi poslovni prihodi, te prihodi od povrata poreskih i drugih dadžbina i sl. zajedno učestvuju sa manje od 7% u poslovnim приходima.

Finansijski prihodi čine 4,8% ukupnih prihoda i veći su za 6,0% u odnosu na prethodnu godinu. Ostali prihodi su smanjeni za 23,9%, usljed naplate potraživanja za koje je izvršena ispravka u ranijem periodu.

Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine, prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina i dobiti utvrđeni direktno u kapitalu zajedno čine 0,3% ukupnih prihoda i nisu imali značajan uticaj na ukupan neto rezultat.

Ukupni rashodi, uključujući i gubitke utvrđene direktno u kapitalu u 2016. godini iznosili su 197.824.812 KM i manji su za 7,5% u odnosu na prethodnu godinu. Poslovni rashodi čine 93,7% ukupnih rashoda i iznosili su 185.439.679 KM, a manji su za 7,7% u odnosu na prethodnu godinu.

Funkcionalni rashodi čine 57,6% poslovnih rashoda, a smanjeni su za 16,1%. U okviru funkcionalnih rashoda na poziciji naknade šteta i ostale naknade neživotnih osiguranja, koja čini 77,0% funkcionalnih rashoda, došlo je do smanjenja od 23,0% u odnosu na prethodnu godinu. Na ovo smanjenje značajno je uticala isplata, u toku 2015. godine, većih šteta od uobičajnih po osnovu pokrića katastrofalnih šteta prouzrokovanih poplavama iz maja 2014. godine. Rashodi za dugoročna rezervisanja i funkcionalne doprinose su povećani za 22,5%, dok su se naknade šteta, ugovoreni iznosa i premija saosiguranja i reosiguranja povećale za 14,9%. Ove promjene predstavljaju nastavak pozitivnog trenda kod životnih osiguranja, jer su rezultat povećanja matematičke rezerve i isplaćenih obaveza po osnovu ugovora o osiguranju života. Troškovi sprovođenja osiguranja su povećani za 6,7%, a u okviru kojih troškovi materijala, energije, usluga i nematerijalni troškovi učestvuju sa 59,6% i porasli su za 12,1%. Ostali rashodi su smanjeni za 3,7%, usljed redovnije naplate potraživanja u odnosu na prethodni period.

U strukturi ukupnih rashoda finansijski rashodi učestvuju sa 0,4%, rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine sa 0,5% i gubici utvrđeni direktno u kapitalu sa 0,3%. Zbog malog učešća u ukupnim rashodima, isti nisu imali materijalno značajan uticaj na ukupan neto rezultat u 2016. godini, bez obzira na njihovu relativnu promjenu.

Poslovni dobitak je iznosio 14.828.124 KM i veći je za 1,6% u odnosu na prethodnu godinu, dok je dobitak iz redovne aktivnosti (kada se uključe finansijski prihodi i rashodi) iznosio 24.317.746 KM i veći je za 3,9%. Iz osnovne djelatnosti društava za osiguranje ostvareno je 99,6% dobitka sektora osiguranja.

Neto rezultat perioda, na nivou sektora, je dobitak u iznosu od 14.892.095 KM. Deset društava za osiguranje je ostvarilo neto dobitak u iznosu od 22.808.920 KM, dok su četiri društva za osiguranje ostvarila neto gubitak u iznosu od 7.916.825 KM. U ostvarenom gubitku jedno društvo za osiguranje učestvuje sa 71,8%. Ovo društvo je iskazalo gubitak kod neživotnog i životnog osiguranja, a koji je najvećim dijelom posljedica: smanjenja bruto obračunate premije osiguranja kod neživotnih osiguranja, visokih troškova sprovođenja osiguranja u oba segmenta, porast rashoda po osnovu usklađivanja vrijednosti investicionih nekretnina, porast rashoda po osnovu premija i provizija reosiguranja i saosiguranja, te otpisa i ispravke vrijednosti potraživanja zbog nenaplativosti. Međutim, gubitak nije ugrozio adekvatnost kapitala i pokriće tehničkih rezervi ovog društva za osiguranje. Drugo društvo za osiguranje je iskazalo gubitak kao posljedicu ispravke vrijednosti nenaplaćenih regresnih potraživanja po osnovu izvršenja preuzetih kreditnih obaveza trećih lica za koje je društvo dalo garancije. Ova potraživanja su obezbijeđena upisanom hipotekom prvog reda na nepokretnoj imovini, a u toku je postupak prinudne naplate sudskim putem. Treće društvo za osiguranje je iskazalo gubitak zbog značajnog pada poslovnih aktivnosti i visokih troškova, izazvanih problemima u rukovođenju i upravljanju društvom nakon promjene vlasničke strukture. U cilju zaštite interesa osiguranika i trećih oštećenih lica društvu je naloženo više nadzornih mjera, jedna od njih je i uvođenje vanredne uprave, a koje su se pokazale svrsishodnim. Četvrto društvo za osiguranje, osnovano sredinom godine, je usljed troškova osnivanja iskazalo gubitak u manjem iznosu.

Ukupan neto rezultat na nivou sektora, dobijen kao razlika ukupnih prihoda, dobitaka utvrđenih direktno u kapitalu i odloženih poreskih prihoda, sa jedne strane, i ukupnih rashoda i gubitaka utvrđenih direktno u kapitalu i tekućeg i odloženog poreza na dobit sa druge strane, je dobitak u iznosu od 14.475.384 KM.

Kod jednog društva za osiguranje, nakon predaje nerevidiranih finansijskih izvještaja došlo je do korekcije pojedinih bilansnih pozicija u finansijskim izvještajima prethodne godine po osnovu rješenja izdatih od strane poreskih organa, te se zbog navedenog, određeni podaci za 2015. godinu iskazani u ovom izvještaju, razlikuju od podataka za istu godinu u Izvještaju o stanju u sektoru osiguranja za period 01.01 do 31.12.2015. godine. Korekcije su izvršene u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške. Poslovna aktiva i pasiva za 2015. godinu po osnovu naloženih korekcija je manja za 995.915 KM, a ukupan neto rezultat u obračunskom periodu je smanjen za 50.471 KM.

3.3.Konsolidovani finansijski izvještaji

Od ukupno 14 društava za osiguranje, četiri društva za osiguranje vrše direktnu ili indirektnu kontrolu nad jednim ili više pravnih lica ili ostvaruju značajan uticaj nad drugim pravnim licima, te su u skladu sa članom 19. Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, obavezni da sastavljaju konsolidovane finansijske izvještaje povezanih pravnih lica koji čine jednu ekonomsku cjelinu.

U skladu sa prethodno navedenim, društva za osiguranje su sastavila i dostavila Agenciji revidirane konsolidovane finansijske izvještaje. Dva društva za osiguranje su, u konsolidovanim finansijskim izvještajima, iskazala dobitak u ukupnom iznosu od 4.425.369 KM, a dva društva za osiguranje su iskazala gubitak u ukupnom iznosu od 6.872.064 KM. Ukupan neto rezultat perioda za ova društva za osiguranje iskazan u revidiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima je negativan i iznosio je 2.446.695 KM.

Gubitak iskazan u pojedinačnim revidiranim finansijskim izvještajima ovih društava za osiguranje iznosi 2.336.927 KM i manji je za 109.768 KM od gubitka iskazanog u revidiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima.

4. FINANSIJSKI I TEHNIČKI POKAZATELJI STANJA U SEKTORU

4.1. Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

Društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj obavezna su da kontinuirano održavaju visinu kapitala, koja je adekvatna obimu i vrstama poslova osiguranja koje obavljaju, odnosno rizicima kojima su izložena u obavljanju poslova osiguranja.

Adekvatnost kapitala društva za osiguranje mjeri se u smislu ispunjavanja propisanih uslova, odnosno raspoloživi kapital društva za osiguranje mora biti najmanje jednak graničnoj vrijednosti adekvatnosti raspoloživog kapitala³, dok bazični kapital mora biti najmanje jednak iznosu garantnog fonda⁴. Kompozitna društva za osiguranje moraju odvojeno iskazivati ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala za grupu životnih i neživotnih osiguranja.

Tabela 16: Ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala

R. B.	Opis	(u KM)	
		2016. godina	
		Neživotna osiguranja	Životna osiguranja
1.	Bazični kapital	90.168.378	12.905.618
2.	Garantni fond	57.000.000	9.000.000
3.	Više/manje bazičnog kapitala (1-2)	33.168.378	3.905.618
4.	Raspoloživi kapital	81.192.358	12.905.618
5.	Granična vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala	57.000.000	9.086.032
6.	Više/manje raspoloživog kapitala (4-5)	24.192.358	3.819.586

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Bazični kapital na nivou sektora, sa stanjem na dan 31.12.2016. godine, posmatrano ukupno za životna i neživotna osiguranja, iznosio je 103.073.996 KM i veći je od garantnog fonda za 37.073.996 KM ili 56,2%. Bazični kapital za neživotna osiguranja veći je od garantnog fonda za 58,2%, a kod životnih osiguranja za 43,4%.

Raspoloživi kapital⁵, posmatrano ukupno za životna i neživotna osiguranja, utvrđen u svrhu iskazivanja ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, iznosio je 94.097.976 KM, sa stanjem na dan 31.12.2016. godine. Na nivou sektora iskazan je višak raspoloživog kapitala, u odnosu na graničnu vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala, u iznosu od 28.011.944 KM (ili 42,4%), od čega 24.192.358 KM u neživotnom osiguranju (ili 42,4%), odnosno 3.819.586 KM viška u životnom osiguranju (ili 42,0%).

Iako je na nivou sektora osiguranja Republike Srpske obezbijeđeno ispunjavanje zahtjeva adekvatnosti kapitala, jedno društvo za osiguranje kod neživotnog osiguranja je iskazalo manjak

³ Granična vrijednost adekvatnosti raspoloživog kapitala je iznos margine solventnosti ili minimalno propisani iznos akcionarskog kapitala za društva za osiguranje, a u zavisnosti koji je od ova dva iznosa veći.

⁴ Garantni fond odgovara iznosu 1/3 margine solventnosti ili minimalno propisanom iznosu akcionarskog kapitala za društva za osiguranje, a u zavisnosti koji je od ova dva iznosa veći.

⁵ Potrebno je naglasiti da se iznos kapitala, utvrđen u svrhu ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala, razlikuje od iznosa kapitala iskazanog u bilansu stanja.

raspoloživog i bazičnog kapitala. Treba naglasiti, da je ovo društvo, nakon izrečenih mjera nadzora Agencije, u toku izvještajnog perioda, izvršilo dokapitalizaciju u cilju ispunjavanja zahtjeva adekvatnosti kapitala. Međutim, zbog pokrivanja i saniranja gubitaka iz prethodnih perioda, sa stanjem na dan 31.12.2016. godine, iskazan je određeni nedostatak raspoloživog i bazičnog kapitala. U periodu izrade ovog izvještaja, društvu je izrečena mjera nadzora za obezbjeđenje adekvatnosti kapitala.

U kontekstu naprijed navedenog, naglašava se da sva društva imaju obezbijeđena i dodatna sredstva za zaštitu osiguranika i očuvanja solventnosti društva za osiguranje, koja se u druge svrhe ne mogu koristiti. Naime, pored ispunjavanja propisanih zahtjeva adekvatnosti kapitala, društva za osiguranje imaju obavezu da iznos u visini od najmanje 50% minimalno potrebnog garantnog fonda drže u namjenski oročenom depozitu ili hartijama od vrijednosti, čiji je emitent ili garant Bosna i Hercegovina, Republika Srpska ili Centralna banka BiH. Sva društva za osiguranje ispunjavaju ovaj zahtjev, odnosno posjeduju zahtijevano pokriće u navedenim sredstvima.

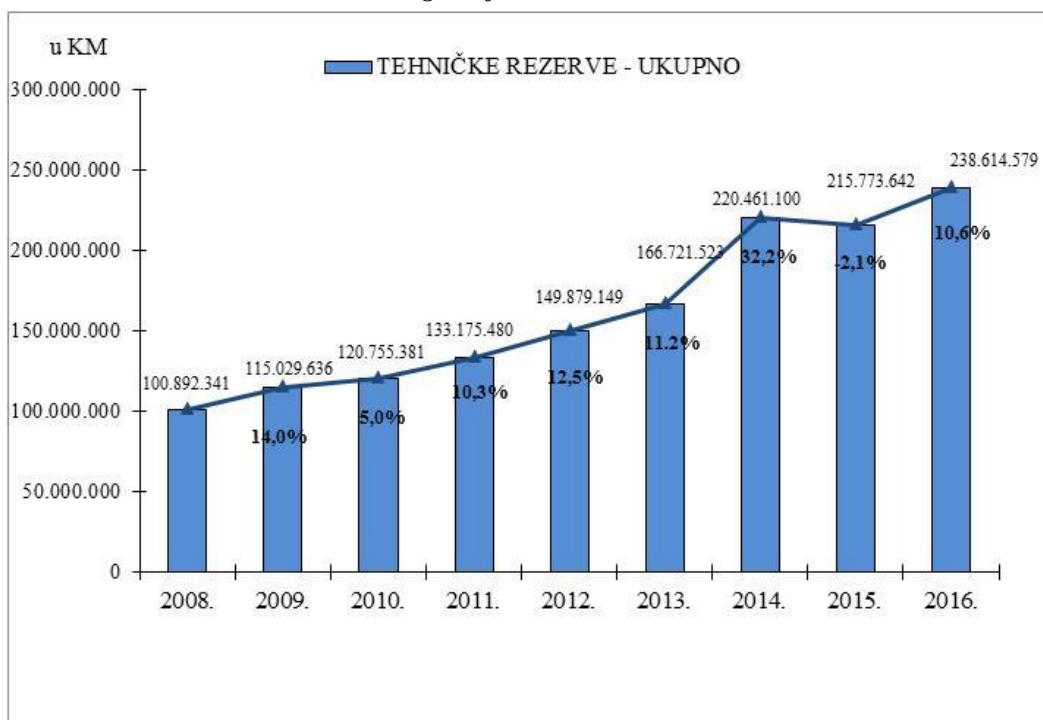
4.2. Obračun i pokrivenost tehničkih rezervi propisanim oblicima aktive

4.2.1. Ukupno obračunate tehničke rezerve

Aktuarski zasnovan obračun tehničkih rezervi, osnovni je preduslov za održavanje solventnosti društava za osiguranje, čime se doprinosi boljoj zaštiti interesa osiguranika i korisnika osiguranja, kao i jačanju povjerenja u sektor osiguranja. Pravila obračuna tehničkih rezervi propisana su podzakonskim aktima Agencije, a njihova adekvatna primjena predmet je kontrole, kako ovlašćenih aktuara, tako i Agencije, kroz obavezne izvještaje koje društva za osiguranje dostavljaju periodično i kroz neposredne kontrole.

U narednom grafikonu ilustruje se pregled obračunatih tehničkih rezervi na nivou sektora, u periodu od 2008 do 2016. godina.

Grafikon 8: Tehničke rezerve svih društava za osiguranje

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Na dan 31.12.2016. godine, ukupno obračunate tehničke rezerve na nivou sektora veće su za 10,6% u odnosu na isti dan prethodne godine.

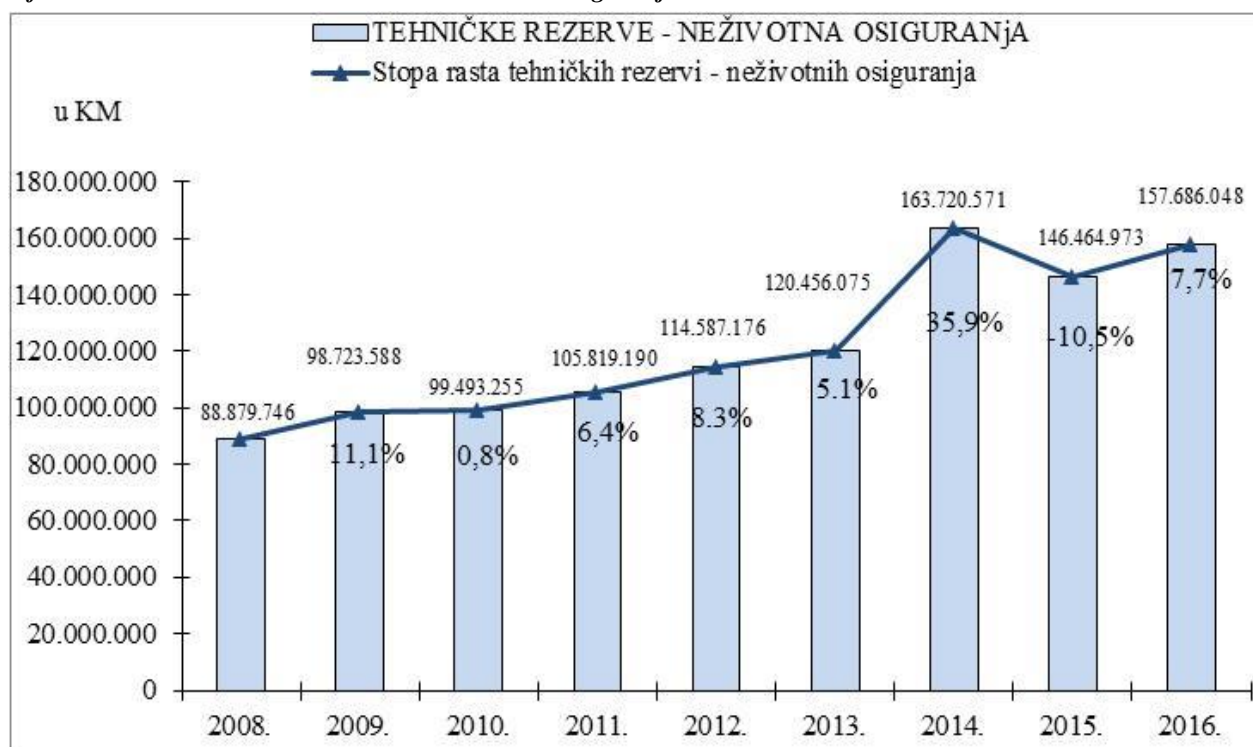
Radi održavanja finansijske sposobnosti izvršavanja obaveza po osnovu isplate štete i naknada iz ugovora o osiguranju, društvo za osiguranje je dužno da sredstva za pokriće tehničkih rezervi ulaže u propisane oblike sredstava, uz primjenu principa sigurnosti, profitabilnosti, te vodeći računa o disperziji ulaganja.

S obzirom da se primjenjuju različiti uslovi i ograničenja ulaganja kod životnog i neživotnog osiguranja, u nastavku se daje odvojena analiza ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi.

4.2.2. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za neživotno osiguranje

Ukupno obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja, u periodu od 2008. do 2016. godine, prikazane su u narednom grafikonu.

Grafikon 9: Tehničke rezerve društava za neživotno osiguranje

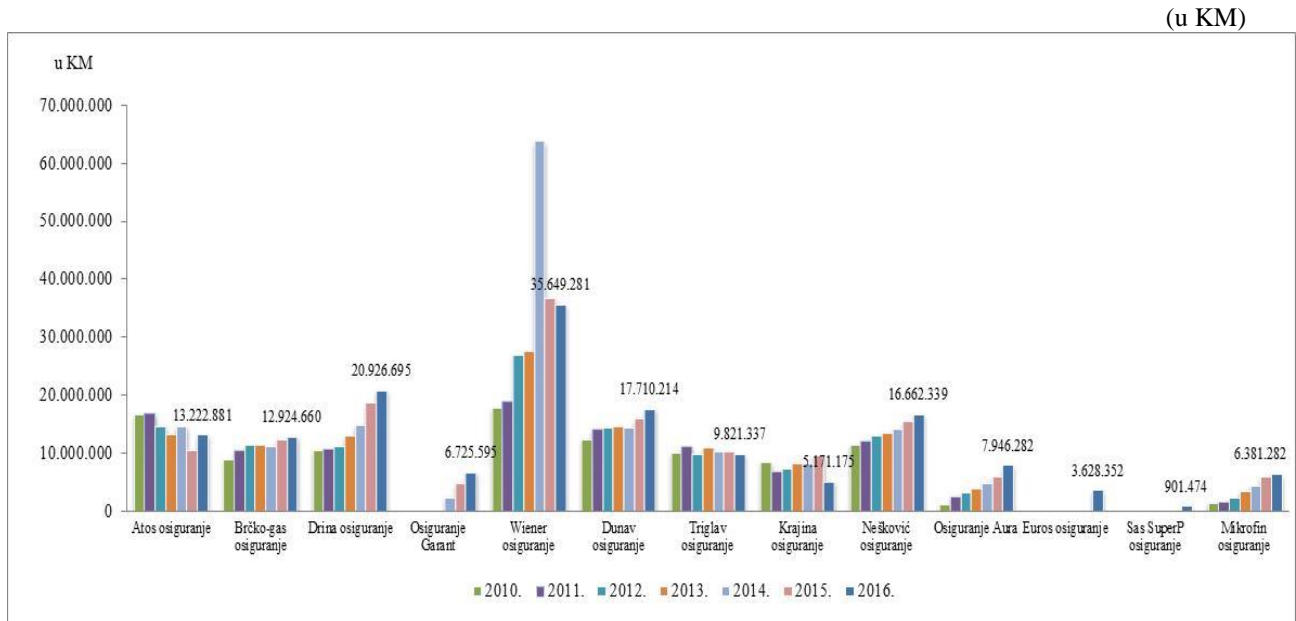
Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Uporedo sa rastom premije, tehničke rezerve neživotnih osiguranja, u periodu od 2008. do 2016. godina, povećane su za 77,4%.

Ukupno obračunate tehničke rezerve za neživotna osiguranja sa stanjem na dan 31.12.2016. godine iznosile su 157.686.048 KM i veće su u odnosu na prethodnu godinu za 7,7%.

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve neživotnih osiguranja pojedinačno, po društvima za osiguranje.

Grafikon 10: Pregled obračunatih tehničkih rezervi než. osiguranja po društvima

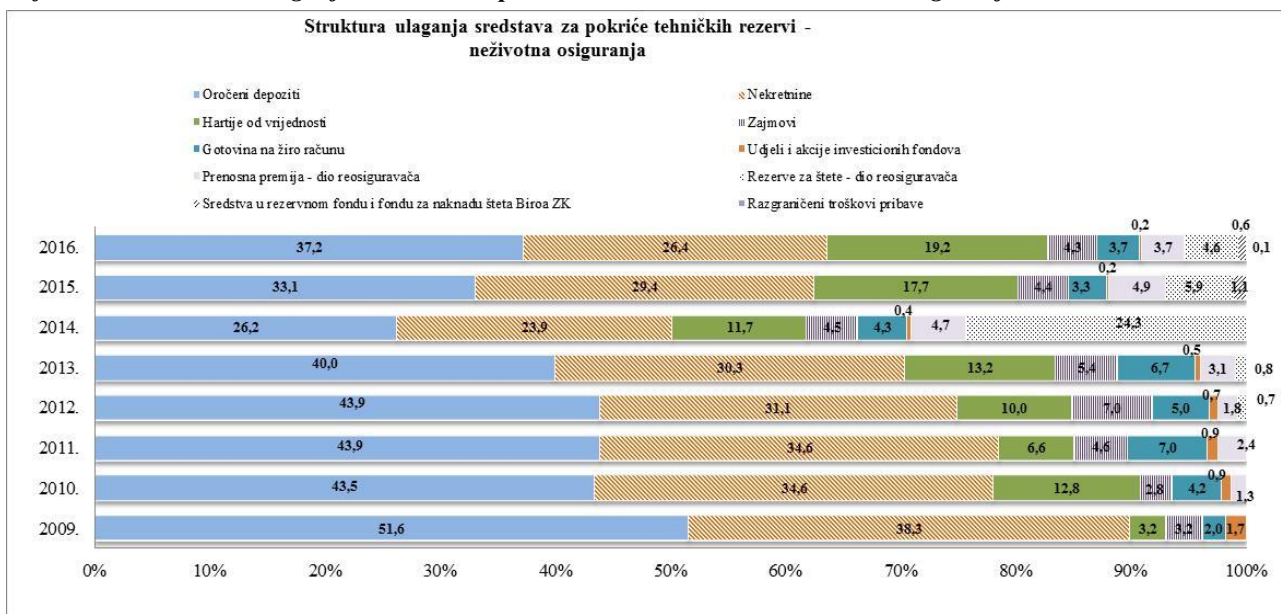
Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Iz grafikona se vidi da je, sa stanjem na dan 31.12.2016. godine, u odnosu na isti dan prethodne godine, kod tri društva za osiguranje došlo do smanjenja iznosa obračunatih tehničkih rezervi.

Kod jednog društva za osiguranje smanjenje je uzrokovano, dijelom zbog smanjenja prenosne premije jer je smanjena i premija, a dijelom zbog smanjenja rezervi za štete imovinskih osiguranja (vrste osiguranja od požara i imovine od ostalih opasnosti) jer se isplaćene štete po osnovu katastrofalnih poplava ne nalaze više u sastavu obračunatih tehničkih rezervi. Kod drugog društva za osiguranje smanjenje tehničkih rezervi nema materijalnu značajnost i uzrokovano je smanjenjem rezervi za nastale neprijavljene štete, dok je kod trećeg posljedica niže prenosne premije zbog nižeg iznosa obračunate premije u odnosu na prethodni period.

U narednom grafikonu prikazana je struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja.

Grafikon 11: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi neživotnih osiguranja, najznačajnije učešće imaju oročeni depoziti i nekretnine. Ulaganja u hartije od vrijednosti, prvenstveno državne obveznice, bilježe kontinuiran rast. Za razliku od stanja na dan 31.12.2015. godine kada tri društva za osiguranje nisu imala sredstva za pokriće tehničkih rezervi, na kraju 2016. godine postoje obezbijedena sredstva za pokriće tehničkih rezervi kod svih društava za osiguranja, uz napomenu da jedno društvo na dan izrade ovog izvještaja nije završilo proces ulaganja tih sredstava.

4.2.3. Obračun i sredstva za pokriće tehničkih rezervi društava za životno osiguranje

Tehničke rezerve životnog osiguranja karakteriše dinamičan rast uzrokovan rastom premije životnih osiguranja i sazrijevanjem portfelja, pa su u posmatranom periodu (2008-2016. godina) povećane čak 6,7 puta.

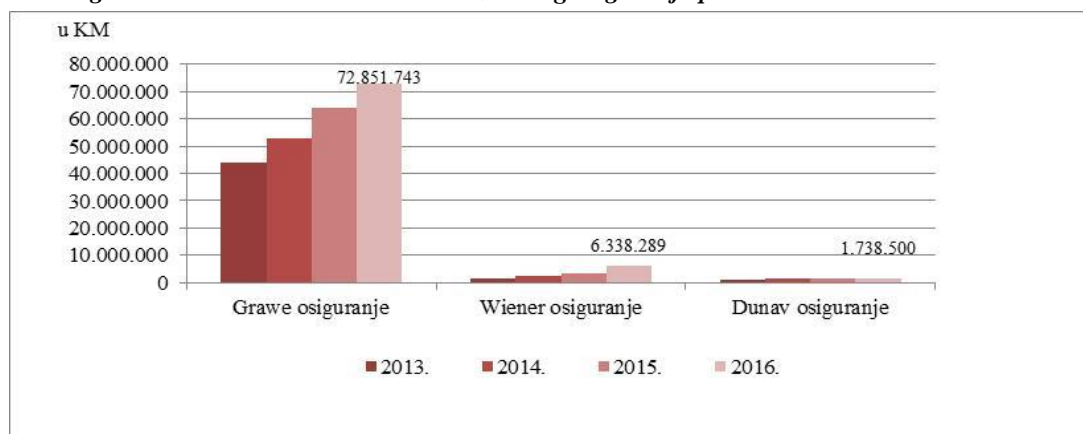
Grafikon 12: Tehničke rezerve životnog osiguranja

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U narednom grafikonu prikazane su obračunate tehničke rezerve životnih osiguranja, pojedinačno po društvima za osiguranje.

Grafikon 13: Pregled obračunatih tehničkih rezervi životnog osiguranja po društvima

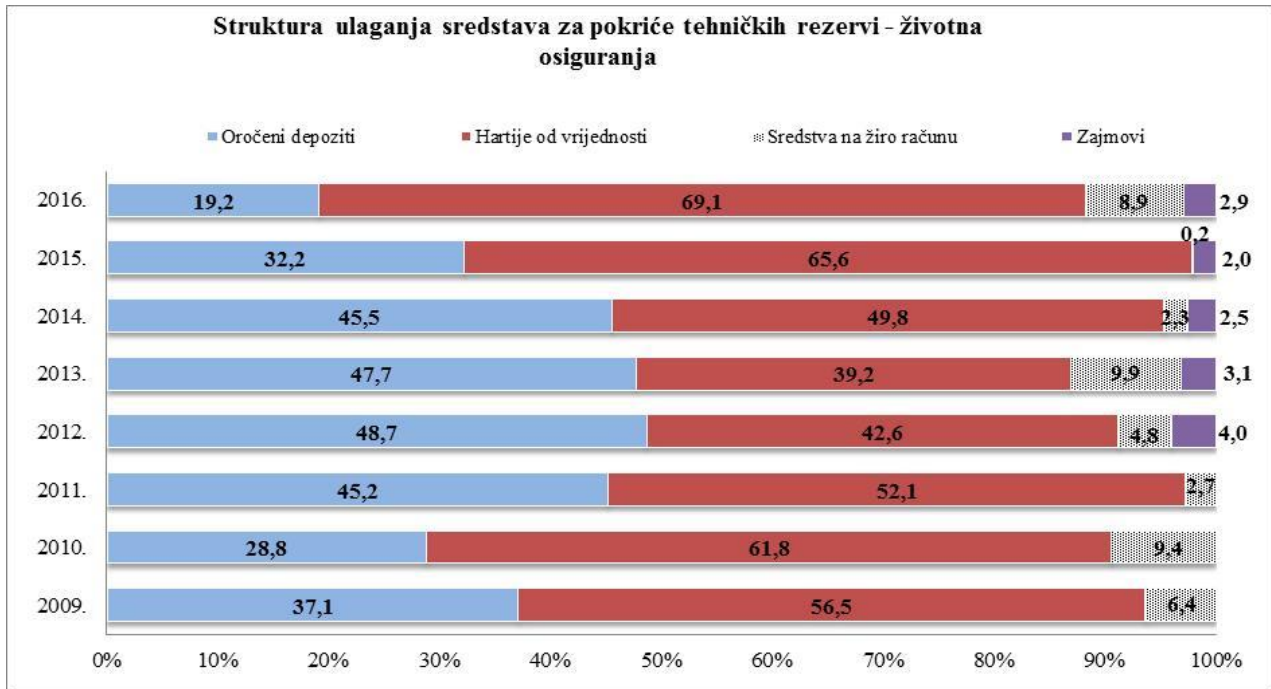

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Razlika u iznosu obračunatih tehničkih rezervi životnih osiguranja između pojedinačnih društava osiguranje je srazmjerna učešću ovih društava u ukupnoj premiji životnih osiguranja i u skladu je sa razlikom u starosnoj strukturi portfelja.

Naredni grafikon prikazuje strukturu ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja.

Grafikon 14: Struktura ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja

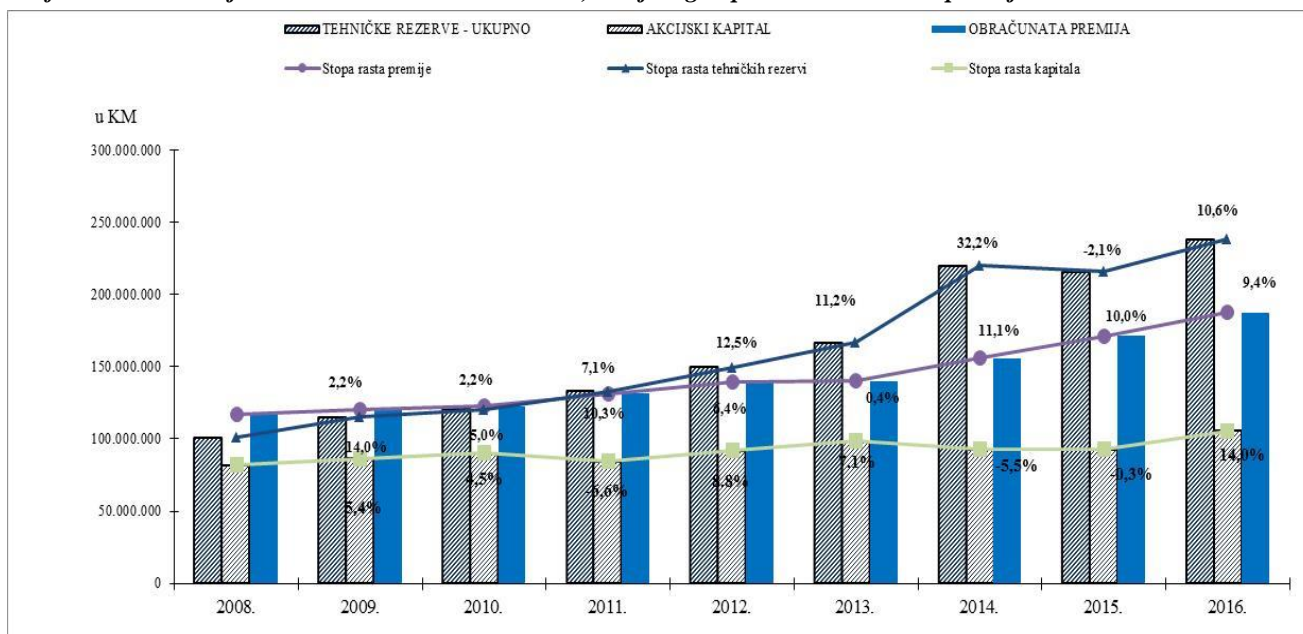

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

U strukturi ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi životnih osiguranja najznačajnije učešće imaju hartije od vrijednosti domaćih emitenata i oročeni depoziti. U okviru hartija od vrijednosti dominiraju državne i municipalne obveznice. U posmatranom periodu došlo je do smanjenja učešća ulaganja u oročene depozite. Kod svih društava koja se bave životnim osiguranjima kontinuirano je obezbijedena kvantitativna i kvalitativna usklađenost sa propisanim zahtjevima pokrića tehničkih rezervi životnih osiguranja.

4.3. Komparativni pregled ključnih pokazatelja

U narednom grafikonu prikazano je poređenje promjena kod obračunatih tehničkih rezervi, obračunate premije i akcijskog kapitala, u periodu od 2008. do 2016. godine.

Grafikon 15: Kretanje obračunatih tehničkih rezervi, akcijskog kapitala i obračunate premije

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Podaci iz prethodnog grafikona ukazuju na pozitivne promjene u 2016. godini, u smislu rasta premije, tehničkih rezervi i akcijskog kapitala.

Sa stanjem na dan 31.12.2016. godine, na nivou sektora, iznos obračunatih tehničkih rezervi je veći od obračunate premije za 27,3%.

4.4. Pokazatelji o isplaćenim odštetama i drugim naknadama iz osiguranja

U nastavku se daju osnovni podaci u vezi sa rješavanjem i isplatom odšteta i drugih naknada po osnovu ugovora o osiguranju (u daljem tekstu: obaveze iz osiguranja).

U 2016. godini, društva sa sjedištem u Republici Srpskoj, osiguranicima i korisnicima osiguranja isplatila su ukupno 61.330.756 KM, što u odnosu na 2015. godinu, kada je suma isplaćenih obaveza iz osiguranja iznosila 80.580.214 KM, predstavlja smanjenje za 19.249.458 KM ili 23,9%.

Razlog iskazanog smanjenja je manji iznos isplaćenih obaveza iz neživotnog osiguranja, u ovom izvještajnom periodu, koji proizilazi iz okolnosti da su ukupno isplaćene obaveze iz osiguranja u 2014. i 2015. godini bile značajno veće od uobičajnih usljed isplate po osnovu visokih katastrofalnih šteta prouzrokovanih poplavama iz maja 2014. godine, zbog čega je privremeno bio narušen trend ukupno isplaćenih šteta kod svih oblika imovinskih osiguranja.

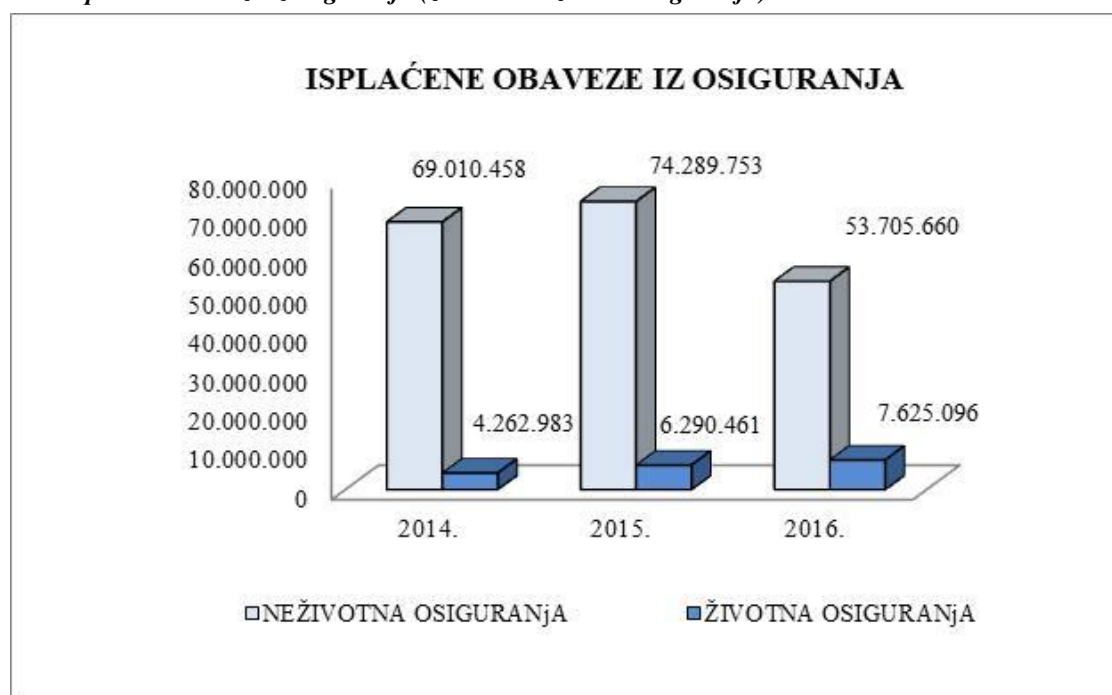
Tabela 17: Iznos isplaćenih obaveza iz osiguranja po vrstama osiguranja

VRSTE OSIGURANJA	(u KM)		
	2014.	2015.	2016.
Osiguranje nezgode	4.794.720	4.836.704	4.440.273
Zdravstveno osiguranje	472.304	620.852	429.061
Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	7.955.121	7.517.179	7.277.896
Osiguranje vazduhoplova			10.468
Osiguranje robe u prevozu	28.950	85.902	18.513
Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	3.531.593	3.838.790	2.496.166
Osiguranje ostalih šteta na imovini	24.922.503	28.610.307	4.319.691

VRSTE OSIGURANJA	2014.	2015.	2016.
Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	27.228.604	28.410.905	34.544.868
Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	74.882	95.351	138.512
Osiguranje kredita	-	645	1.059
Osiguranje pomoći	1.780	3.220	1.662
Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka		269.899	27.491
UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	69.010.458	74.289.753	53.705.660
Životno osiguranje	3.639.197	5.577.216	6.607.205
Dodatna osiguranja uz osiguranje života	623.786	713.246	1.017.891
UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA	4.262.983	6.290.461	7.625.096
UKUPNO:	73.273.441	80.580.214	61.330.756

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Grafikon 16: Isplaćene obaveze iz osiguranja (životna i neživotna osiguranja)

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

U narednoj tabeli prikazani su pokazatelji efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za životna i neživotna osiguranja.

Tabela 18: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja

Opis	2014.	2015.	2016.
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima (u %)	80,5	81,4	81,0
Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima (u %)	91,6	90,0	91,9
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u neživotnim osiguranjima (u %)	98,7	98,1	98,7
Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja u životnim osiguranjima (u %)	99,8	99,9	100,0

Izvor: Izveštaji društava za osiguranje

Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno riješenih i ukupno evidentiranih zahtjeva. Stopa isplate obaveza iz osiguranja predstavlja odnos broja ukupno isplaćenih i ukupno riješenih odštetnih zahtjeva. U posmatranom periodu nije došlo do značajnih oscilacija u vrijednosti ovih pokazatelja.

Stope efikasnosti u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila, po društvima za osiguranje prikazane su u narednoj tabeli.

Tabela 19: Efikasnost u rješavanju i isplati obaveza iz osiguranja za osiguranje od odgovornosti za motorna vozila

R.B.	Društvo za osiguranje	Stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja (%)	Stopa efikasnosti u isplati obaveza iz osiguranja (%)
1.	Atos osiguranje A.D.	75,3	98,8
2.	D.D. Brčko-gas osiguranje	77,6	100,0
3.	Euros osiguranje A.D.	85,7	97,8
4.	Drina osiguranje A.D.	79,9	100,0
5.	Dunav osiguranje A.D.	70,2	100,0
6.	Wiener osiguranje A.D.	73,1	97,4
7.	Krajina osiguranje A.D.	61,6	87,8
8.	Mikrofin osiguranje A.D.	93,2	100,0
9.	Nešković osiguranje A.D.	81,0	100,0
10.	Osiguranje Aura A.D.	89,4	100,0
11.	Osiguranje Garant D.D.	83,6	99,5
12.	Triglav osiguranje A.D.	76,7	95,8
13.	SAS-SuperP OSIGURANJE A.D.	85,7	100,0
	UKUPNO:	77,6	98,6

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Potrebno je napomenuti da stopa efikasnosti u rješavanju obaveza iz osiguranja, zavisi i od objektivnih faktora na koje društvo za osiguranje nije u mogućnosti da utiče (npr. starosti portfelja društva za osiguranje, načina evidentiranja odštetnih zahtjeva, broja odštetnih zahtjeva u sudskom sporu i zahtjeva sa nepotpunom dokumentacijom i sl), te da bi bila mjerodavan pokazatelj potrebno je posmatrati zajedno sa ostalim pokazateljima.

4.5. Tehnički rezultat

Tehnički rezultat, prikazan u narednoj tabeli, utvrđen je kao razlika mjerodavnih premija u samoprirdražaju i mjerodavnih šteta u samoprirdražaju, uzimajući u obzir promjene kod ostalih tehničkih rezervi, a kod životnih osiguranja i rezultat ostvaren ulaganjem sredstava.

Tabela 20: Tehnički rezultat društava za osiguranje

R.B.	Vrste osiguranja	Tehnički rezultat		
		2014.	2015.	2016.
1.	Osiguranje nezgode	3.122.839	4.017.418	3.954.510
2.	Zdravstveno osiguranje	588.158	325.558	845.143
3.	Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	1.383.615	2.356.806	2.523.047
4.	Osiguranje vozila koja se kreću po šinama	0	0	0
5.	Osiguranje vazduhoplova	2.871	-45.651	35.416
6.	Osiguranje plovila	22.909	4.462	-24.118
7.	Osiguranje robe u prevozu	486.656	481.253	437.544
8.	Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	976.994	4.315.999	2.929.707

R.B.	Vrste osiguranja	Tehnički rezultat		
		2014.	2015.	2016.
9.	Osiguranje ostalih šteta na imovini	1.304.718	3.574.427	2.422.404
10.	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	66.073.653	63.874.752	73.758.366
11.	Osiguranje od građanske odgovornosti za vazduhoplove	6.353	5.748	5.772
12.	Osiguranje od opšte odgovornosti za brodove	5.068	2.509	417
13.	Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	670.548	494.838	490.962
14.	Osiguranje kredita	5.530	21.344	64.914
15.	Osiguranje garancija	41	1.674	6.292
16.	Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka	63.072	241.909	263.961
17.	Osiguranje troškova pravne zaštite	0	0	0
18.	Osiguranje pomoći	1.661	377.444	2.673
	NEŽIVOTNA OSIGURANJA	74.714.688	80.050.493	87.717.009
19.	ŽIVOTNO OSIGURANJE	4.978.082	5.927.538	6.676.695
	UKUPNO	79.692.770	85.978.031	94.393.704

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Na nivou sektora osiguranja Republike Srpske ostvaren je pozitivan tehnički rezultat. Posmatrano pojedinačno, ostvaren je pozitivan tehnički rezultat u svim vrstama osiguranja, osim kod osiguranja plovila. Naprijed navedeni podaci ukazuju da je ukupna premija bila dovoljna za izmirenje obaveza prema osiguranicima, korisnicima osiguranja i trećim oštećenim licima, uz napomenu da negativan tehnički rezultat kod osiguranja plovila nema materijalni značaj.

4.6. Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

Racio šteta predstavlja odnos mjerodavnih šteta i mjerodavne premije, dok racio troškova predstavlja učešće troškova sprovođenja osiguranja u obračunatoj premiji. Kombinovani racio pokazuje rezultat poslovanja prije uključivanja rezultata od ulaganja, a računa se kao zbir racia troškova i racia šteta.

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su racio šteta, racio troškova i kombinovani racio za neživotna osiguranja, na nivou sektora.

Tabela 21: Racio šteta, racio troškova i kombinovani racio

O p i s	2014.	2015.	2016.
Racio šteta (%)	78,4	34,3	35,8
Racio troškova (%)	42,1	41,8	41,0
Kombinovani racio (%)	120,5	76,1	76,8

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Ukoliko je kombinovani racio manji od 100, razlika između 100 i kombinovanog racia predstavlja pozitivan rezultat iz poslova osiguranja, a ukoliko je kombinovani racio veći od 100, ta razlika predstavlja negativan rezultat iz poslova osiguranja. Posmatrano u odnosu na 2015. godinu nije došlo do značajnijih promjena ovih pokazatelja.

Sa stanjem na dan 31.12.2016. godine kombinovani racio je bio ispod 100, što znači da je ostvaren pozitivan rezultat iz poslova osiguranja.

4.7. Pokazatelji rentabilnosti

U narednom tabelarnom pregledu prikazana je rentabilnost imovine i rentabilnost vlastitih sredstava na nivou sektora osiguranja Republike Srpske.

Tabela 22: Pokazatelji rentabilnosti

OPIS	2014.	2015. ⁶	2016.
Povrat na aktivu (ROA %)	-1,6	4,3	3,8
Povrat na ukupni kapital (ROE %)	-5,0	14,4	11,7

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Pokazatelj rentabilnosti imovine (ROA) računa se kao odnos neto rezultata obračunskog perioda i prosječne aktive, a predstavlja mjeru prinosa na ukupnu aktivu. Na nivou sektora osiguranja ostvaren je prinos na aktivu od 3,8%.

Pokazatelj rentabilnosti kapitala (ROE) predstavlja odnos između neto rezultata obračunskog perioda i prosječnog kapitala, a pokazuje koliki je povrat na uloženi vlastiti kapital. Na nivou sektora osiguranja, ukupna rentabilnost kapitala, u 2016. godini, iznosila je 11,7%.

4.8. Ostali pokazatelji poslovanja

U narednom tabelarnom pregledu prikazani su ostali pokazatelji poslovanja sektora osiguranja Republike Srpske.

Tabela 23: Ostali pokazatelji poslovanja

OPIS	2014.	2015. ⁷	2016.
Premija po zaposlenom (u KM)	126.218	119.807	134.429
Ukupan prihod po zaposlenom (u KM)	198.578	162.382	154.090
Dobit po zaposlenom (u KM)	-4.570	11.062	10.683
Dobit/Ukupan prihod (%)	-2,3	6,8	6,9
Racio solventnosti (%)	72,8	80,9	80,4
Opšta likvidnost (%)	5,0	5,7	6,2

Izvor: Izvještaji društava za osiguranje

Posmatrano u odnosu na prethodnu godinu, racio solventnosti kao i odnos dobiti i ukupnog prihoda su na približno istom nivou, a povećana je premija po zaposlenom i opšta likvidnost.

Ukupan prihod po zaposlenom i dobit po zaposlenom su manji u odnosu na prethodni period, zbog smanjenja ukupnog prihoda i neto rezultata, a što je već opisano u tački 3.2. ovog izvještaja (Bilans uspjeha). Treba istaći, da iskazana smanjenja ovih pokazatelja nemaju materijalnu značajnost.

⁶ Podaci za 2015. godinu se razlikuju od podataka prikazanih u Izvještaju o stanju sektora osiguranja za period 01.01. do 31.12.2015. godine, zbog izvršenih korekcija finansijski izvještaja, što je detaljnije obrazloženo u poglavlju 3. Bilansna struktura

⁷ Podaci za 2015. godinu se razlikuju od podataka prikazanih u Izvještaju o stanju sektora osiguranja za period 01.01. do 31.12.2015. godine, zbog izvršenih korekcija finansijski izvještaja, što je detaljnije obrazloženo u poglavlju 3. Bilansna struktura